

Bestemmingsplan / Plan-MER

Buitengebied Waalre

Passende beoordeling in het kader van de Natuur-
beschermingswet 1998, artikel 19j

projectnummer 259065
definitief
5 maart 2013

Opdrachtgever

Gemeente Waalre
Postbus 10.000
5580 GA Waalre

datum vrijgave

5 maart 2013

beschrijving revisie 0.0

Definitief

goedkeuring

L.Koks

vrijgave

D. van de
Wetering

Colofon

Datum van uitgave:

5 maart 2013

Contactadres:

Beneluxweg 7
4904 SJ Oosterhout
Postbus 40
4900 AA Oosterhout

Copyright © 2013

Ingenieursbureau Oranjewoud

Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

blz.

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doel en vraagstelling.....	3
2	Het voorgenomen Bestemmingsplan Buitengebied	5
2.1	Beschrijving plangebied	5
2.2	Uitgangspunten voor het voorgenomen bestemmingsplan.....	6
3	Natura 2000-gebieden.....	11
3.1	Te beschouwen Natura 2000-gebieden	11
3.2	Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux	12
3.2.1	<i>Begrenzing .....</i>	<i>12</i>
3.2.2	<i>Globale beschrijving.....</i>	<i>12</i>
3.2.3	<i>Instandhoudingsdoelstellingen .....</i>	<i>13</i>
3.3	Strabrechtse Heide en Beuven	15
3.3.1	<i>Begrenzing .....</i>	<i>15</i>
3.3.2	<i>Globale beschrijving.....</i>	<i>15</i>
3.3.3	<i>Instandhoudingsdoelstellingen .....</i>	<i>15</i>
3.3.4	<i>Beschermd natuurmonument.....</i>	<i>16</i>
3.4	Kempenland-West	17
3.4.1	<i>Begrenzing .....</i>	<i>17</i>
3.4.2	<i>Globale beschrijving.....</i>	<i>17</i>
3.4.3	<i>Instandhoudingsdoelstellingen .....</i>	<i>18</i>
3.4.4	<i>Beschermd natuurmonument.....</i>	<i>19</i>
3.5	Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof	20
3.5.1	<i>Begrenzing.....</i>	<i>20</i>
3.5.2	<i>Globale beschrijving.....</i>	<i>20</i>
3.5.3	<i>Instandhoudingsdoelstellingen .....</i>	<i>20</i>
4	Selectie van effecten voor nadere uitwerking	23
4.1	Agrarische bedrijven	23
4.1.1	<i>Oppervlakteverlies en versnippering.....</i>	<i>23</i>
4.1.2	<i>Verstoring .....</i>	<i>23</i>
4.1.3	<i>Verontreiniging.....</i>	<i>24</i>
4.1.4	<i>Verdroging.....</i>	<i>24</i>
4.1.5	<i>Bewuste verandering van soorten.....</i>	<i>24</i>
4.1.6	<i>Verzuring en vermesting via de lucht .....</i>	<i>24</i>
4.2	Ontwikkelingsmogelijkheden recreatie.....	36
4.3	Overige ontwikkelingsmogelijkheden	36
4.4	Conclusie relevante effecten.....	37
5	Nadere beschouwing stikstofdepositie	39
5.1	Uitgangspunten	39
5.2	Scenario's.....	39
5.2.1	<i>Huidige situatie.....</i>	<i>39</i>
5.2.2	<i>Maximale mogelijkheden.....</i>	<i>40</i>
5.3	Resultaten van de scenariostudie naar stikstofdepositie	40
5.4	Ecologische gevolgen Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux	42

5.5	Ecologische gevolgen Strabrechtse Heide en Beuven	43
5.6	Ecologische gevolgen Kempenland-West	44
5.7	Ecologische gevolgen Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof.....	45
5.8	Cumulatie	46
6	Conclusies en aanbevelingen	47
6.1	Natura 2000-gebied Leenderbos, Grote Heide & De Plateaux	47
6.2	Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven	48
6.3	Natura 2000-gebied Kempenland-West	49
6.4	Natura 2000-gebied Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof	49
6.5	Oplossingsrichtingen ?	51
7	Literatuur	55

Bijlagen

Bijlage 1: Uitwerking uitgangspunten rekenmodel stikstofdepositie

Bijlage 2: Achtergrondwaarden stikstofdepositie in 2011, 2020 en 2030

Bijlage 3: Berekende waarden stikstofdepositie als gevolg van het bestemmingsplan

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Waalre stelt momenteel het bestemmingsplan op voor het buitengebied. Hiertoe is op 20 december 2012 het voorontwerp gepubliceerd. Voor dit nieuwe bestemmingsplan dient vanwege de aanwezige activiteiten en ontwikkelingsmogelijkheden een plan-m.e.r. doorlopen te worden.

Nabij het plangebied liggen een aantal Natura 2000-gebieden. Binnen/nabij het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux. Op ruimere afstand liggen de Natura 2000-gebieden Strabrechtse Heide en Beuven (circa 7 kilometer) en Kempenland-West (circa 12 kilometer). Over de grens in België liggen Habitatrichtlijngebied Hageven en Vogelrichtlijngebied Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof. Als gevolg van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt, kunnen significant negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden op voorhand niet uitgesloten worden.

1.2 Doel en vraagstelling

Omdat in de gemeente en in de directe omgeving een aantal Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) ligt en significant negatieve effecten niet bij voorbaat uit te sluiten zijn, moet op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voor het bestemmingsplan een passende beoordeling worden uitgevoerd. Dit volgt uit artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998, en de daaraan gerelateerde artikelen (zie kader).

Het doel van deze passende beoordeling is: *het in beeld brengen of het bestemmingsplan Buitengebied Waalre negatieve effecten heeft of kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied van het bestemmingsplan.* En of deze negatieve effecten significant zijn.

Natuurbeschermingswet, 1998, Artikel 19j

1. Een bestuursorgaan houdt bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstoring effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, ongeacht de beperkingen die terzake in het wettelijk voorschrift waarop het berust, zijn gesteld, rekening
  - a. met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied, en
  - b. met het op grond van artikel 19a of artikel 19b voor dat gebied vastgestelde beheerplan voor zover dat betrekking heeft op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid.
2. Voor plannen als bedoeld in het eerste lid, die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt het bestuursorgaan alvorens het plan vast te stellen een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, van dat gebied.
3. In de gevallen, bedoeld in het tweede lid, wordt het besluit, bedoeld in het eerste lid, alleen genomen indien is voldaan aan de voorwaarden, genoemd in de artikelen 19g en 19h.
4. De passende beoordeling van deze plannen maakt deel uit van de ter zake van die plannen voorgeschreven milieueffectrapportage.
5. De verplichting tot het maken van een passende beoordeling bij de voorbereiding van een plan als bedoeld in het tweede lid geldt niet in gevallen waarin het plan een herhaling of voortzetting is van een plan of project ten aanzien waarvan reeds eerder een passende beoordeling is gemaakt, voor zover de passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren omtrent de significante gevolgen van dat plan.
6. Het eerste tot en met derde lid en het vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op projectbesluiten als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, onderdeel f, van de Wet ruimtelijke ordening.

In de passende beoordeling wordt de volgende vraag beantwoord:

Kunnen de ontwikkelingen die het voorgenomen bestemmingsplan mogelijk maakt, gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor de relevante Natura 2000-gebieden, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in die gebieden verslechteren of een significant verstorend effect hebben op de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen?

Het is vervolgens aan de gemeente om te bepalen, hoe deze gevolgen in acht kunnen worden genomen. De passende beoordeling kan hiervoor wel suggesties doen.

Deze passende beoordeling is ingedeeld in twee onderdelen. In eerste instantie (hoofdstuk 4) wordt nagegaan of activiteiten waarop het bestemmingsplan zich richt negatieve gevolgen kunnen hebben voor de instandhoudingsdoelstelling van natuurgebieden binnen en in de omgeving van het plangebied van het bestemmingsplan Waalre. Vervolgens (hoofdstuk 5) wordt ingezoomd op het onderdeel stikstofdepositie, aangezien dat onderdeel in deze situatie de meeste impact heeft en de meeste aandacht verdient. Daarbij wordt ook ingegaan op de vraag of de gevolgen als significant moeten worden beschouwd.

Vogel- en Habitatrichtlijn, Natura 2000

De Europese Vogelrichtlijn (vastgesteld in 1979) heeft tot doel alle in het wild levende vogelsoorten, hun eieren, nesten en leefgebieden en de bescherming van trekvogels wat hun broed-, rui- en overwinteringsgebieden betreft en rustplaatsen in hun trekzones. De richtlijn kent twee sporen: algemeen geldende regels voor de bescherming van de soorten, die overal van toepassing zijn en de instelling (door de lidstaten) van speciale beschermingszones (de 'Vogelrichtlijngebieden') voor vogelsoorten die bijzonder kwetsbaar zijn. Na 1979 is de richtlijn nog diverse malen aangepast, maar hij is nog altijd van kracht.

In 1992 werd de Vogelrichtlijn aangevuld met de Habitatrichtlijn. De Habitatrichtlijn draagt bij aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Van zowel typen habitats als van soorten dieren en planten zijn lijsten opgesteld die in het kader van de richtlijn beschermd dienen te worden. Ook in deze richtlijn kunnen de genoemde sporen worden onderscheiden: enerzijds de algemene bescherming van bepaalde soorten, anderzijds de aanwijzing van speciale beschermingszones (de 'Habitatrichtlijngebieden').

De speciale beschermingszones vormen samen een samenhangend Europees netwerk van natuurgebieden, dit netwerk wordt aangeduid als Natura 2000. Gezamenlijk vormen deze gebieden de hoeksteen voor behoud en herstel van biodiversiteit.

In Nederland zijn de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn vertaald in de Flora- en faunawet (voor de soortbescherming) en in de Natuurbeschermingswet 1998 (voor de bescherming van de Natura 2000-gebieden).

De aanwijzing van de vogelrichtlijngebieden is in het algemeen definitief. Voor de meeste Habitatrichtlijngebieden zijn de definitieve aanwijzingen nog niet tot stand gekomen. De bepalingen in de Natuurbeschermingswet 1998 omtrent het uitvoeren van een passende beoordeling zijn voor zowel de definitief als de niet definitief aangewezen gebieden van toepassing. De voorliggende Passende beoordeling is gebaseerd op de Ontwerp Aanwijzingsbesluiten van de betreffende gebieden.

2 Het voorgenomen Bestemmingsplan Buitengebied

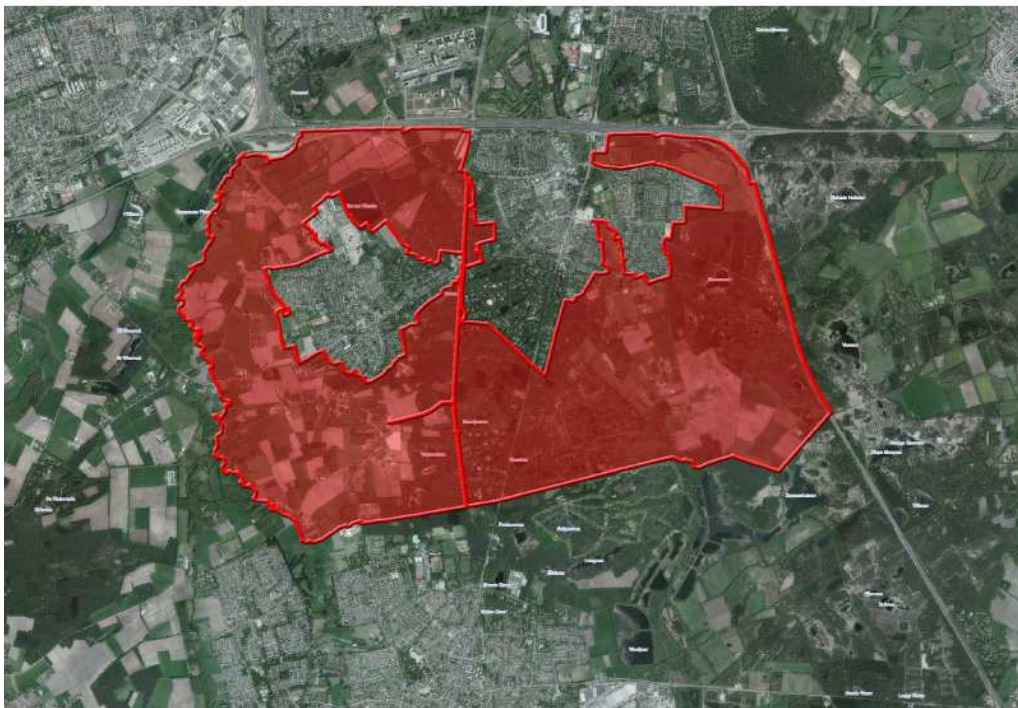
2.1 Beschrijving plangebied

De gemeente Waalre ligt in de provincie Noord-Brabant. Het plangebied omvat het buitengebied. Het plangebied Buitengebied Waalre is als volgt begrensd:

- o De noord-, zuid-, west-, en oostgrens wordt gevormd door de gemeentegrens met de buurgemeenten. In het noorden is dit de grens met gemeente Eindhoven en in het zuiden met de gemeente Valkenswaard. In het westen betreft dit de grens met de gemeenten Veldhoven, Bergeijk en Valkenswaard en in het oosten de grens met de gemeente Heeze-Leende.
- o De noord- en oostgrens worden min of meer bepaald door grootschalige infrastructuur, dit betreft de snelweg A67, respectievelijk de snelweg A2.
- o De westgrens volgt in grote lijnen de loop van de beek de Dommel.
- o De zuidgrens loopt dwars door het bosgebied en agrarische gronden die zijn gelegen tussen de kernen Waalre, Aalst en Valkenswaard.

Het plangebied komt in grote lijnen overeen met het plangebied van het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied' (1997) met daaraan toegevoegd het woongebied nabij Villa Treeswijk.

In figuur 2.1 is de ligging van het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied Waalre aangegeven.

Figuur 2-1: Plangebied bestemmingsplan Buitengebied Waalre.

De kernen Waalre en Aalst en uitbreidingen daarvan die in de nabije toekomst zijn voorzien, vallen buiten het plangebied. De kernen (en uitbreidingen daarvan) zijn vanwege hun andere ruimtelijk-functionele karakteristiek opgenomen in aparte bestemmingsplannen. Daarnaast is het tracé van een mogelijk aan te leggen fietsverbinding tussen Aalst, Waalre en Valkenswaard, door het bosgebied, buiten het plan gelaten. Deze verbinding zal te zijner tijd via een apart bestemmingsplan worden vormgegeven. Het perceel Molenstraat 35a is buiten het plangebied gehouden omdat hiervoor in 2011 een actueel bestemmingsplan is vastgesteld dat hier enige woningbouwontwikkeling mogelijk maakt. Voor het perceel Onze Lieve Vrouwendijk 43a is op het moment van het opstellen van onderhavige rapportage een bestemmingsplan in voorbereiding om hier ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken ter

vervanging van het voormalige tuincentrum. Om deze reden valt dit perceel eveneens buiten het plan-gebied.

2.2 Uitgangspunten voor het voorgenomen bestemmingsplan

Het voorgenomen bestemmingsplan zal het ruimtelijk kader bieden voor diverse functies en hun ontwikkelingsmogelijkheden. Hieronder worden de uitgangspunten samengevat. Voor nadere informatie wordt verwezen naar de Toelichting Voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied Waalre.

1. Agrarische bedrijven

In het bestemmingsplan worden drie niet-grondgebonden bedrijven aangeduid (mogelijk gemaakt), namelijk: intensieve veehouderijen, glastuinbouwbedrijven en overige niet-grondgebonden agrarische bedrijven (zoals een champignonkwekerij of witlofkwekerij). In het buitengebied Waalre bevinden zich enkel intensieve veehouderijen; de overige twee typen bedrijven zijn momenteel nog niet aanwezig. In het buitengebied Waalre zijn tevens grondgebonden bedrijven aanwezig; hiertoe behoren onder meer de volgende bedrijfstakken: grondgebonden veehouderijen, akkerbouw, fruitteelt, vollegrondstuinbouw en boomteeltbedrijven. Paardenfokkerijen worden aangemerkt als grondgebonden agrarische bedrijven. Paardenhouderijen worden aangemerkt als agrarisch verwant bedrijf. Deze komen niet voor in het buitengebied van Waalre. Paardenhouderijen zijn niet hetzelfde als maneges. Deze worden specifiek aangeduid onder de bestemming recreatie met de aanduiding manege

Vormaanpassing en vergroting

Vormaanpassing van het bouwvlak via planwijziging is voor alle typen bedrijven mogelijk, uitgezonderd voor intensieve veehouderijen die zijn gelegen in de extensiveringsgebieden die voortvloeien uit de Verordening Ruimte. Een belangrijk uitgangspunt bij vormverandering is dat de oppervlakte van het agrarisch bouwvlak gelijk blijft.

Vergroting van het bouwvlak via planwijziging is mogelijk voor grondgebonden agrarische bedrijven en voor intensieve veehouderijen die zijn gelegen in verwevingsgebied. Vergroting van het bouwvlak van intensieve veehouderijen in het extensiveringsgebied is niet mogelijk.

De oppervlakte van het bouwvlak van grondgebonden bedrijven mag door wijziging met niet meer dan 15% worden vergroot, of tot een omvang van maximaal 1,5 hectare indien het bouwvlak na toepassing van dit uitbreidingspercentage kleiner zou zijn. Bouwvlakken die dus al groter zijn dan 1,5 hectare mogen dus maximaal 15% worden vergroot.

De omvang van het bouwvlak van intensieve veehouderijen mag worden vergroot tot maximaal 1,5 ha. De schaalvergroting binnen de in de landbouw vereist grotere bedrijven; in samenhang hiermee dient voldoende ruimte te worden geboden voor agrarische bedrijfsgebouwen binnen het bouwvlak. Voor intensieve veehouderijen is vergroting en vormverandering van het bouwvlak alleen mogelijk op die plaatsen waar de ruimtelijke kwaliteit of aanwezige functies zich daartegen niet verzetten.

Bij vormaanpassing en vergroting van een bouwvlak mogen de omliggende waarden, zoals landschaps- en natuurwaarden, niet worden aangetast.

Nieuwvestiging

Nieuwvestiging, zijnde het creëren van een nieuw agrarisch bouwvlak, van agrarische bedrijven, wordt door het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt.

Omschakeling en hervestiging

Binnen een agrarisch bouwvlak is in het gehele plangebied de omschakeling naar een grondgebonden agrarisch bedrijf toegestaan. Bestaande niet-grondgebonden bedrijven, zoals intensieve veehouderijen, kunnen dus omschakelen naar een grondgebonden agrarisch bedrijf. Tevens is het via een wijzigingsbevoegdheid mogelijk om omschakeling c.q. hervestiging naar een intensieve veehouderij te realiseren binnen het verwevingsgebied. Dit kan alleen op zogenoemde duurzame locaties waar het vanuit milieuoogpunt als vanuit ruimtelijk oogpunt verantwoord is. Bij omschakeling naar of hervestiging van een

intensieve veehouderij dient 10% van het bouwvlak te worden aangewend voor landschappelijke inpassing.

Agrarische bedrijfswoningen

Veel agrarische bedrijven beschikken over één bedrijfswoning. De bestaande bedrijfswoningen zijn dan ook positief bestemd (binnen de agrarische bouwkaavel). Voor het realiseren van een tweede agrarische bedrijfswoning wordt in het bestemmingsplan geen ruimte geboden.

Nevenactiviteit agrarische bedrijven

De nevenactiviteiten zijn in beginsel op alle agrarische bouwvlakken in gebieden met de bestemming Agrarisch en Agrarisch met waarden toegestaan, mits geen afbreuk wordt aantasting plaatsvindt van de in de omgeving aanwezige waarden. Uitbreiding van het agrarisch bouwvlak ten behoeve van nevenactiviteiten wordt niet toegestaan omdat dit niet strookt met het principe van zuinig ruimtegebruik.

De volgende nevenactiviteiten zijn mogelijk:

- o Statische opslag van goederen, zoals auto's, caravans, vouwwagens, kampeerauto's en boten, indien er geen bouwkundige aanpassingen aan de gebouwen hoeven plaats te vinden en geen omgevingsvergunning voor milieu of melding milieubeheer nodig is;
- o Het stallen van paarden voor derden-particulieren (pensionstalling), uitsluitend binnen bestaande gebouwen;
- o Kleinschalig kamperen, maximaal 10 kampeermiddelen, in de periode 15 maart tot en met 31 oktober, het kampeerterrein dient op een zorgvuldige wijze in het landschap te worden ingepast.

Bovenstaande activiteiten dienen plaats te vinden binnen de bestaande bebouwing. Uitbreiding van bebouwing ten behoeve van deze functies is niet mogelijk. Nieuwbouw is alleen toegestaan in de zin van vervangende nieuwbouw.

Hergebruik vrijkomende (agrarische) bedrijfsgebouwen

Hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing voor agrarische doeleinden heeft gezien de functie van het buitengebied de voorkeur. Indien dit niet mogelijk is, wordt hergebruik voor andere economische dragers nagestreefd. In het bestemmingsplan wordt uitsluitend hergebruik voor een burgerwoning, inclusief eventuele woningsplitsing, mogelijk gemaakt. Dit hergebruik is uitsluitend mogelijk via een wijzigingsbevoegdheid onder voorwaarden.

Hergebruik van voormalige agrarische bedrijfswoningen voor burgerbewoning is in zowel de bestemming Agrarisch als Agrarisch met waarden mogelijk op voorwaarde dat overtollige voormalige bedrijfsbebouwing wordt gesloopt. De in de omgeving aanwezige waarden (o.a. landschap, natuur, cultuurhistorie) mogen niet onevenredig worden aangetast.

Teeltondersteunende voorzieningen

Teeltondersteunende voorzieningen zijn voorzieningen, in, op of boven de grond die door agrarische bedrijven met plantaardige teelten worden gebruikt om de productieomstandigheden te verbeteren. Teeltondersteunende voorzieningen kunnen worden ingedeeld in permanente, tijdelijke (maximaal 6 maanden) en overige voorzieningen. Permanente en tijdelijke voorzieningen kunnen daarnaast worden onderverdeeld in lage en hoge voorzieningen. In het bestemmingsplan is een overzicht opgenomen van verschillende typen voorzieningen.

Permanente teeltondersteunende voorzieningen dienen altijd binnen het agrarisch bouwvlak te worden gerealiseerd. Teeltondersteunende kassen worden toegestaan binnen bouwvlak met een maximale oppervlakte van 1.000m².

Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen zijn ook buiten het bouwvlak toegestaan. In gebieden met specifieke landschappelijke, cultuurhistorische, of ecologische waarden is hiervoor een nadere afweging nodig door middel van een omgevingsvergunningenstelsel of gebruiksverboden. Bovendien gelden nadere voorwaarden zoals maximale oppervlakte en maatvoering en een situering aansluitend aan het bouwvlak. Voor overige teeltondersteunende voorzieningen gelden dezelfde randvoorwaarden als voor tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen.

2. Niet-agrarische bedrijvigheid

Niet agrarische bedrijven zijn aangeduid als 'bedrijf' of als 'horeca'. Bedrijven die niet functioneel aan het buitengebied gebonden zijn moeten in beginsel worden geweerd uit het buitengebied. Het oprichten van nieuwe niet-agrarische bedrijven is derhalve in het bestemmingsplan uitgesloten.

Op de verbeelding van het bestemmingsplan is voor de niet-agrarische bedrijven een bouwvlak opgenomen. Deze bouwvlakken komen overeen met de bouwvlakken uit het geldende bestemmingsplan. In de bouwvlakken is een bebouwingspercentage opgenomen. Voor de bebouwingspercentages en hoogten zijn de vigerende rechten overgenomen, waarbij rekening is gehouden met verleende vrijstellingen en ontheffingen. Dit betekent dat de bedrijven 15% uitbreidingsruimte hebben gekregen. Bedrijfswoningen zijn uitsluitend toegestaan op de plaatsen waar deze nu aanwezig zijn.

3. Recreatie

Op de verbeelding zijn binnen de bestemming 'Recreatie', alsook bij 'Sport' bouwvlakken opgenomen, waarbinnen de gebouwen moeten worden gebouwd. Deze bouwvlakken mogen volledig worden bebouwd, tenzij op de verbeelding een bebouwingspercentage is opgenomen. De ligging van de bouwvlakken en de bouw mogelijkheden stemmen overeen met de vigerende regelingen. Eventuele verdere uitbreidingen van de bestaande voorzieningen zullen moeten geschieden middels een partiële herziening of buitenplanse afwijking via omgevingsvergunning. Dit omdat hiervoor maatwerk vereist is mede gelet op de verkeersaantrekkende werking en de gevolgen voor natuur en landschap.

Bedrijfswoningen bij een recreatiebedrijf zijn uitsluitend toegestaan op de plaatsen waar deze nu al mogelijk zijn.

Verblijfsrecreatie

Er zijn in het plan geen mogelijkheden opgenomen om nieuwe grootschalige (intensieve) verblijfsrecreatieve voorzieningen te kunnen ontwikkelen. Mochten er in de toekomst concrete initiatieven worden ingediend dan dienen deze met een partiële bestemmingsplanherziening worden gerealiseerd. Er zijn in het bestemmingsplan wel mogelijkheden opgenomen voor nieuwe kleinschalige verblijfsrecreatieve voorzieningen. Hierbij gaat het om kleinschalig kamperen bij agrarische bedrijven.

Dagrecreatie

Het bestemmingsplan maakt de vestiging van nieuwe grootschalige dagrecreatieve voorzieningen niet mogelijk. Mochten zich in de toekomst concrete initiatieven aandienen, dan kan daarvoor na een zorgvuldige

afweging een afzonderlijke planologische procedure worden doorlopen.

De realisatie van kleinschalige voorzieningen wordt door het plan wel mogelijk gemaakt. Kleinschalige recreatieve voorzieningen ten behoeve van het recreatief medegebruik (bijvoorbeeld picknick voorzieningen, bewegwijzering) kunnen worden gerealiseerd binnen alle gebiedsbestemmingen. Om het buitengebied aantrekkelijk te houden voor recreatief medegebruik in de dagrecreatieve sfeer, zoals wandelen, fietsen en kanoën, is in de verschillende gebiedsbestemmingen het recreatief medegebruik van de gronden toegestaan.

4. Maatschappelijke voorzieningen en nutsvoorzieningen

Nieuwe maatschappelijke voorzieningen en nutsvoorzieningen worden door het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt. Overigens wordt in het bestemmingsplan opgemerkt dat kleinschalige nutsvoorzieningen vergunningvrij te allen tijde kunnen worden opgericht. Een toets aan het bestemmingsplan is hiervoor niet nodig.

5. Wonen

Verspreid in het buitengebied van Waalre zijn diverse burgerwoningen aanwezig. De bestaande, legale burgerwoningen worden positief bestemd middels de bestemming 'Wonen', waarbij zodanige bouw mogelijkheden worden geboden, dan voldaan kan worden aan algemene aanvaardbare eisen op het gebied van wooncomfort. Bij alle burgerwoningen bestaat de mogelijkheid voor het bouwen van aan- en uitbouwen en bijgebouwen, tot een maximum van 100m².

Om verstening van het buitengebied tegen te gaan, bevat het plan geen bouw mogelijkheden voor nieuwe burgerwoningen en zijn voorwaarden opgenomen voor de bouw mogelijkheden bij de bestaande woningen.

In het algemeen geldt dat in het geval van grote woningen, bijvoorbeeld voormalige boerderijen, het bouwvlak geen uitbreiding van het grondvlak van het hoofdgebouw toestaat.

Voor hoofdgebouwen geldt dat de inhoud met maximaal 10% mag worden uitgebreid tot een maximum van 600 m²

6. Infrastructuur

De wegen en bijbehorende bermstroken (inclusief bermsloten) alsmede de parkeervoorzieningen zijn opgenomen binnen de bestemming 'Verkeer'. Er is geen onderscheid gemaakt naar verschillende weg-categorieën. Binnen de bestemmingsgrenzen is de aanleg van rijstroken, fietspaden, bermen, parkeervoorzieningen, verlichting, verkeerstekens en andere voorzieningen zonder meer mogelijk. Dit impliceert de nodige flexibiliteit bij de inrichting van de bestemming. Wel zijn er bepalingen voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde, opgenomen zoals maximale bouwhoogten.

7. Aardkundige, archeologische, cultuurhistorische, ecologische en landschappelijke waarden

Voor het beschermen van gronden met specifieke waarden is de gebiedstypering van de Verordening Ruimte gevolgd. Agrarisch gebied (VR) is bestemd als agrarisch gebied, gebieden in de Groenblauwe Mantel (VR) zijn bestemd als agrarisch met waarden. Gebieden binnen de ecologische hoofdstructuur VR zijn bestemd als 'natuur' (in geval van bestaand natuurgebied), bos (in geval van bestaand bosgebied), 'water' (indien bestaand oppervlaktewater) of 'agrarisch met waarden - Natuur' in het geval van bestaand agrarisch gebruik en het betreffende gebied in het vigerend bestemmingsplan nog niet is bestemd als natuur of bos.

Natuur

Het (provinciaal) beleid in gebieden met de bestemming Natuur is zoveel mogelijk gericht op het behoud, herstel en ontwikkeling van de natuurlijke waarden. Daarom zijn gronden met deze bestemming hiertoe hoofdzakelijk bestemd. Op gronden met de bestemming Natuur is ook agrarisch natuurbeheer mogelijk, uitsluitend voor zover de natuur- en landschapswaarden daardoor niet onevenredig worden aangetast. Voorts is extensief recreatief medegebruik, zoals wandelen en fietsen, op deze gronden mogelijk. De natuur en landschapswaarden in deze gebieden worden beschermd door gebruiksverboden en een omgevingsvergunningstelsel voor werken en werkzaamheden.

Passende beoordeling Bestemmingsplan Buitengebied Waalre

Projectnr. 259065
5 maart 2013, definitief

3 Natura 2000-gebieden

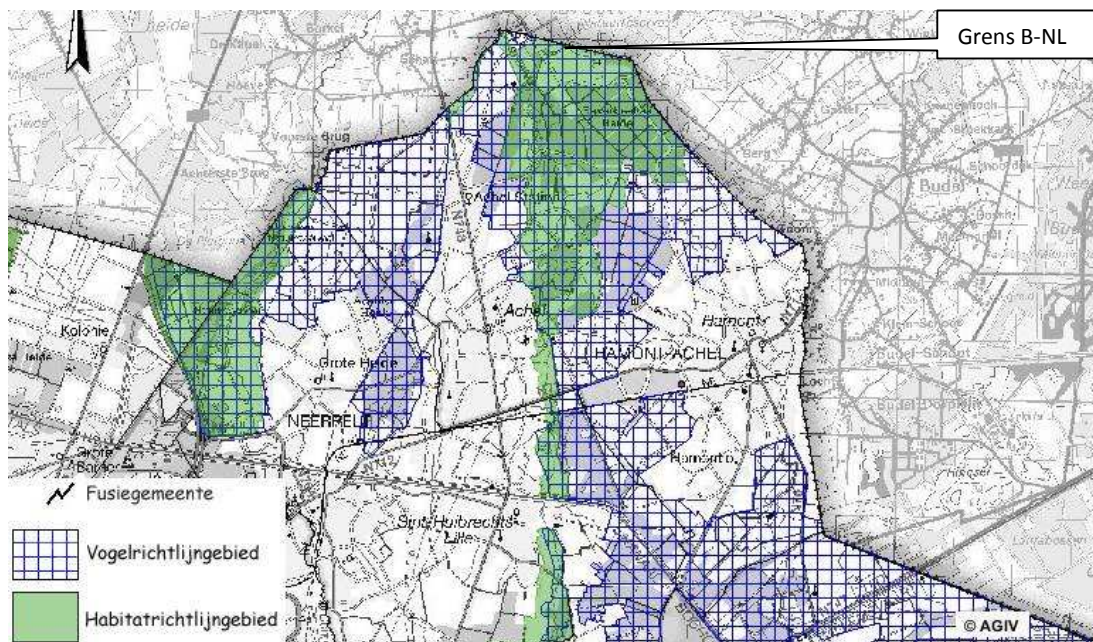
3.1 Te beschouwen Natura 2000-gebieden

In deze Passende beoordeling wordt voor de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied ingegaan op de vraag of er negatieve effecten kunnen optreden. Met name voor de gevolgen van stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitats en leefgebieden van soorten, is de vraag hoe ver de effecten uitstrekken niet zomaar te beantwoorden. Er is uitgegaan van een grens van 10 km rond het plangebied. Dit is een grens die ook gehanteerd wordt bij agrarische bedrijven in de Programmatische aanpak stikstof (PAS) en geadviseerd wordt door de Commissie voor de milieu-effectrapportage.

Binnen die afstand komen (delen van) het Natura 2000-gebied **Leenderbos, Grote Heide & De Plateaux** en **Strabrechtse Heide en Beuven** en **Kempenland-West** voor (zie Figuur 3-1). Over de grens in België liggen Habitatrichtlijngebied **Hageven** en Vogelrichtlijngebied **Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof** (Figuur 3-2). De Natura 2000-gebieden Leenderbos, Grote Heide & De Plateaux en Strabrechtse Heide en Beuven zijn beide aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijn; Kempenland-West is enkel aangewezen als Habitatrichtlijn.

Figuur 3-1: Ligging Natura 2000-gebieden Leenderbos, Grote Heide & De Plateaux, Strabrechtse Heide en Beuven en Kempenland-West ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd).

Figuur 3-2: Ligging Belgische Natura 2000-gebieden Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitengebied, Stamprooierbroek en Mariahof (bron: <http://geovlaanderen.agiv.be/geovlaanderen/natura2000/#>).

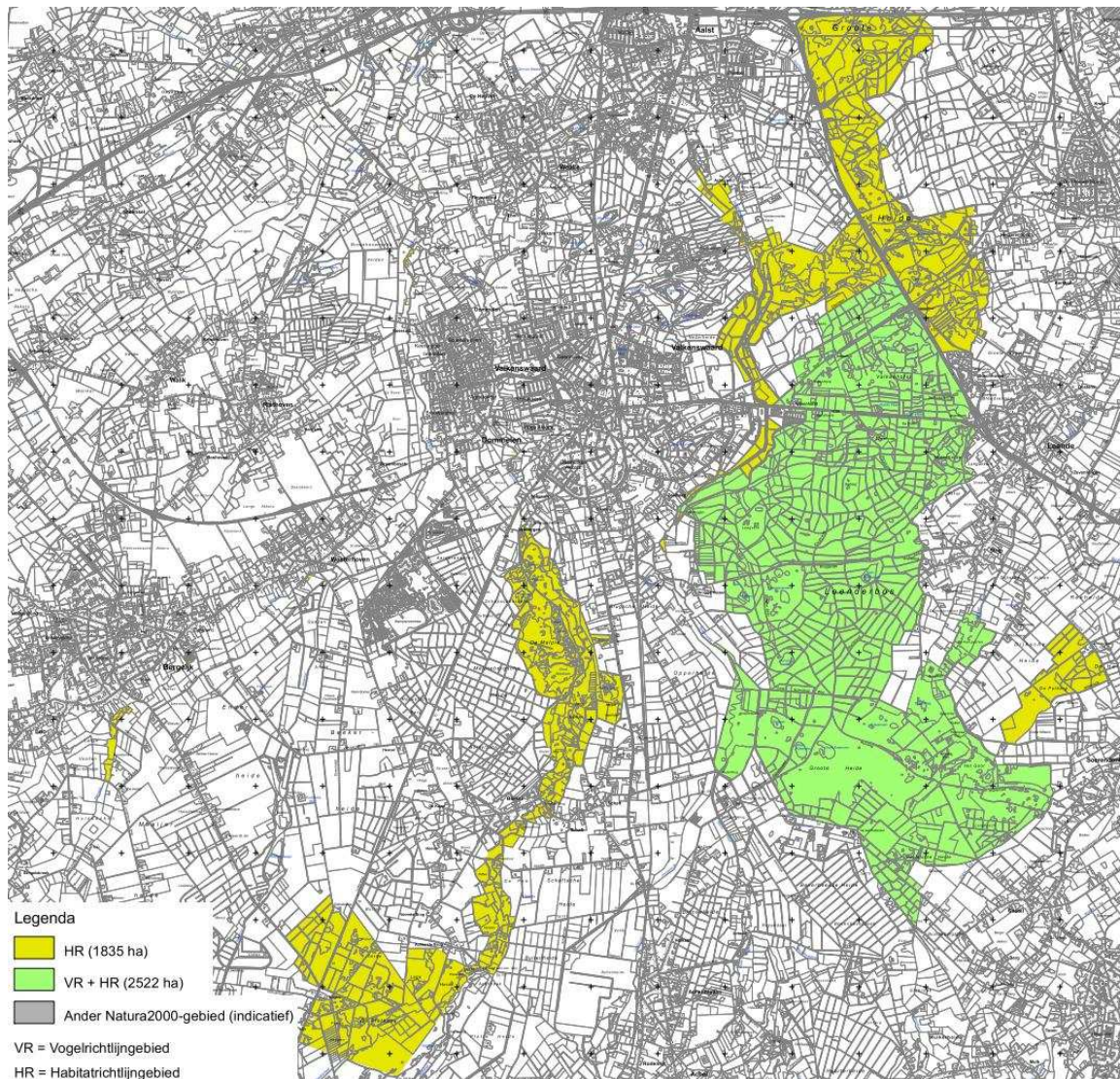
3.2 Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux

3.2.1 Begrenzing

In **Fout!** **Verwijzingsbron niet gevonden.** is de begrenzing van dit Habitat- en Vogelrichtlijngebied weergegeven.

3.2.2 Globale beschrijving

Het gebied bestaat uit twee delen. Het oostelijk deel omvat de Groote Heide in het noorden, de gemeentebossen van Heeze, de landgoederen Valkenhorst en Heezerheide en de boswachterij Leende. Het gebied is onderdeel van het Kempische landschap dat gekenmerkt wordt door hoogteverschillen die tijdens de laatste ijstijd zijn ontstaan door dekzandafzettingen. Over het algemeen is het landschap glooiend, maar plaatselijk is het dekzandlandschap verstoven, waardoor een sterker reliëf aanwezig is. Tot het begin van de twintigste eeuw was de dekzandrug bedekt met onafzienbare heide. Grote delen zijn in de crisisjaren van de vorige eeuw op grote schaal bebost. Delen van het heidelandschap zijn echter gespaard gebleven, zoals ook een aantal vennen in de heide en de bossen. Het Klein Hasselsven is een pingo-ruïne. Het heidelandschap wordt doorsneden door - deels gekanaliseerde - laaglandbeken, die plaatselijk omzoomd zijn door hooilanden, beekbegeleidende bossen en hakhoutpercelen. Op de overgang naar de beken is sprake van een hogere grondwaterstand en uittredende kwel. Het westelijk deel betreft De Plateaux, het dal van de Dommel en gedeelten van de beeklopen van de Run en de Keersop. De Plateaux is een deels bebost heidegebied. Tegen de Belgische grens aan liggen vloeivelden: hooilanden die al sinds lange tijd bevoeid worden met (kalkrijk) Maaswater door middel van een lang stelsel van geulen en kanaaltjes. In de heide van de Malpie liggen een aantal grote vennen. Op meerdere lokaties zijn kleine jeneverbesstruwelen aanwezig. Langs de Dommel liggen vochtige en natte graslanden en bossen (bron: Ministerie van EZ).

Figuur 3-3: Begrenzing Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (bron: Ministerie van EZ).

3.2.3 *Instandhoudingsdoelstellingen*

Het hele gebied is aangewezen in het kader van de Habitatrichtlijn, een deel ook in het kader van de Vogelrichtlijn. Het is nog niet bekend wanneer het gebied definitief aangewezen wordt.

Voor het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide en Plateaux kunnen de doelen worden aangeduid met hulp van de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van habitattypen, habitatsorten en broedvogels. Deze zijn in

Tabel 3-1 opgenomen.

Tabel 3-1: Instandhoudingsdoelen Habitat- en Vogelrichtlijngebied Leenderbos, Groote Heide en Platteaux (bron: ontwerp-aanwijzingsbesluit, min. EZ)

Habitattypen	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie	Draagkracht
H2310 Stuiwanden met struikheide	=	=		
H2330 Zandverstuivingen	=	=		
H3130 Zwakgebufferde vennen	>	>		
H3160 Zure vennen	>	>		
H3260 Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	>	>		
H4010 Vochtige heiden (hogere zandgronden)	>	>		
H4030 Droge heiden	>	>		
H5130 Jeneverbesstruwelen	=	=		
H6510 Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver)	>	>		
H7110 *Actieve hoogvenen (heideveentjes)	=	=		
H7150 Pioniervegetaties met snavelbieren	=	=		
H7210 *Galigaanmoerassen	=	=		
H91D0 *Hoogveenbossen	=	>		
H91E0C *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	>	>		
Habitatsoorten	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie	Draagkracht
H1042 Gevlekte witsnuitlibel	>	>	>	
H1096 Beekprik	=	=	=	
H1134 Bittervoorn	=	=	=	
H1166 Kamsalamander	=	=	=	
H1831 Drijvende waterweegbree	>	>	>	
Broedvogels	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie	Draagkracht (paren)
A224 Nachtzwaluw	=	=		30
A246 Boomleeuwerik	=	=		50
A276 Roodborsttapuit	=	=		60

- = Behoudsdoelstelling
- > Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
- * Prioritair doel

De kwaliteitsverbetering van de habitattypen H3130 en H3160 behoort tot de kernopgaven van het gebied. Ook de vergroting en verbetering van het areaal stuiwanden met struikheide (H2310), droge heiden (H4030) en zandverstuivingen (H2330) is een kernopgave.

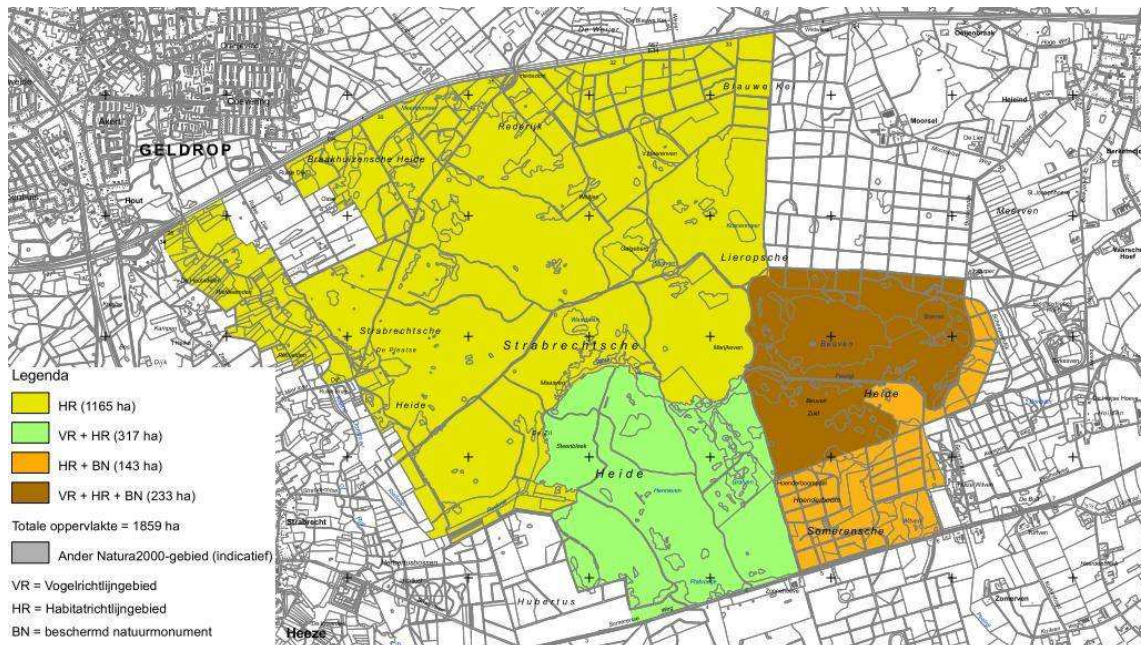
De habitattypen stuiwanden met struikheide (2310), zandverstuivingen (H2330), zwakgebufferde vennen (H3130), zure vennen (H3160), vochtige heiden (H4010A), droge heiden (H4030), jeneverbesstruwelen (H5130) en actieve hoogvenen (H7110B) zijn zeer gevoelig voor stikstof. Kwaliteitsverbetering van zwak gebufferde en zure vennen behoort tot de kernopgaven van het gebied.

In de tabel zijn tevens de Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten opgenomen. Voor deze soorten kan de gevoeligheid voor stikstof afgeleid worden aan de hand van onder andere hun leef/groeihabitat (Grontmij, 2011, Alterra, 2012). Enkel de Beekprik en de Bittervoorn worden als niet gevoelig voor stikstof bestempeld. Strikt genomen ontbreekt een toetsingsnorm in het toetsingskader van stikstofbelasting in de groeiplaats of in het leefgebied. De toetsing van effecten op deze soorten kan echter parallel lopen aan de toetsing van de stikstofgevoelige habitattypen.

3.3 Strabrechtse Heide en Beuven

3.3.1 Begrenzing

In Figuur 3-4 is de begrenzing van dit Habitat- en Vogelrichtlijngebied weergegeven.

Figuur 3-4: Begrenzing Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebied Strabrechtse Heide en Beuven (bron: Ministerie van EZ).

3.3.2 Globale beschrijving

De Strabrechtse Heide bestaat grotendeels uit glooiend dekzandlandschap, met daarnaast een deel stuifzandlandschap. Het gebied wordt gekenmerkt door een afwisseling van droge stukken met heide (deels op voormalig stuifzand), kleine stuifzanden en laagtes met natte heide en vennen. In het oosten van het gebied ligt het Beuven, het grootste ven van ons land. Hier is één van de eerste venherstelprojecten uitgevoerd, wat geleid heeft tot de terugkeer van zeldzame soorten. In dit ven wordt water uit de Peelrijt via een bezinkingsbekken ingelaten. Een aantal vennen worden deels gevoed door lokale kwel. De omringende bossen van het gebied bestaan vooral uit grove dennen. Aan de noordwestkant van het gebied ligt het beekdal van de Kleine Dommel, met alluviale bossen, wilgenstruweel, moerasruigten en vochtige schraallanden (Bron: Ministerie van EZ).

3.3.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Het hele Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven is aangewezen in het kader van de Habitatrichtlijn, een deel ook in het kader van de Vogelrichtlijn.

Het gebied is aangewezen als Natura 2000-gebied op grond van de samenvoeging van de aanwijzingen als Vogelrichtlijngebied, Habitatrichtlijngebied en Beschermd Natuurmonument. Deze 'oude' aanwijzingen zijn weergegeven in Figuur 3-4. Aangezien er voor Strabrechtse Heide en Beuven nog geen definitief aanwijzingsbesluit ligt, zijn de 'oude' aanwijzingen formeel nog niet vervallen. Projecten dienen dan ook nog aan deze oude aanwijzingen te worden getoetst.

Voor het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide kunnen de doelen worden aangeduid met hulp van de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van habitattypen en -soorten, broedvogels en niet-broedvogels. Deze zijn in

Tabel 3-2 opgenomen.

Tabel 3-2: Instandhoudingsdoelen Habitat- en Vogelrichtlijngebied Strabrechtse Heide en Beuven.

Habitattypen	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Draagkracht
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	=	=	
H2330 Zandverstuivingen	>	>	
H3110 Zeer zwakgebufferde vennen	>	>	
H3130 Zwakgebufferde vennen	=	>	
H3160 Zure vennen	=	=	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	=	>	
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	=	>	
Habitatsoorten	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Draagkracht
H1831 Drijvende Waterweegbree	=	=	
Broedvogels	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Draagkracht (paren)
A021 - Roerdomp	=	=	5
A022 - Woudaapje	=	=	2
Niet-Broedvogelsoorten	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Draagkracht (paren)
A127 - Kraanvogel	=	=	70

= Behoudsdoelstelling

> Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

Alle van de aanwezige habitats zijn zeer gevoelig tot gevoelig (enkel vochtige alluviale bossen; H91E0C) voor stikstofdepositie. De instandhouding van de habitattypen stuifzandheiden met struikhei (H2310), zandverstuivingen (H2330), zeer zwakgebufferde vennen (H3110) en vochtige heiden (hogere zandgronden; H4010A) behoren tot de kernopgaven van het gebied.

In de tabel zijn tevens de Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten opgenomen. Voor deze soorten kan de gevoeligheid voor stikstof afgeleid worden aan de hand van onder andere hun leef/groeihabitats (Grontmij, 2011, Alterra, 2012). Zowel de Drijvende waterweegbree als het Woudaapje zijn gevoelig voor stikstof. Strikt genomen ontbreekt een toetsingsnorm in het toetsingskader van stikstofbelasting in de groeiplaats of in het leefgebied. De toetsing van effecten op deze soorten kan echter parallel lopen aan de toetsing van de stikstofgevoelige habitattypen.

3.3.4 *Beschermd natuurmonument*

Hoewel het juridisch strikt genomen niet nodig is in het kader van de plantoets van de Nbw¹, is ook gekeken naar de natuurwaarden waarvoor het beschermd natuurmonument is aangewezen.

Het Beschermde Natuurmonument (BN) 'Beuven en omgeving' heeft een omvang van 376 ha en ligt in zijn geheel binnen het Natura 2000-gebied. De doelen van het BN 'Beuven en omgeving' betreffen de volgende natuurdoelen:

1. complex van droge en natte heiden, vennen, voormalig stuifzand, naald- en loofhoutbossen en moerassen die in biologisch, geomorfologisch en hydrologisch opzicht een samenhangend geheel vormen;
2. het Beuven als een in Nederland zeldzaam geworden voedselarm ven;
3. het voorkomen van uit botanisch oogpunt zeer belangrijke, minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen waarvan verscheidene in Nederland zeldzame tot zeer zeldzame plantensoorten deel uitmaken;

¹ Zie art. 19j van de Nb-wet, daar staat: "met uitzondering van de doelstellingen bedoeld in artikel 10a, lid 3" (= doelstellingen van het beschermd natuurmonument).

4. broed-,rust- en foerageergebied voor een groot aantal individuen van verschillende vogelsoorten, waaronder in ons land minder algemene tot zeldzame soorten, en daarnaast van belang is voor diverse soorten amfibieën, reptielen, insecten en zoogdieren;
5. voor de fauna noodzakelijke rust.

Aangezien Strabrechtse Heide en Beuven nog niet definitief is aangewezen, moet ervan uit worden gegaan dat het aanwijzingsbesluit voor het Beschermd Natuurmonument nog niet is komen te vervallen conform artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998. De BN-waarden uit het BN- aanwijzingsbesluit zijn echter te vertalen naar de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven. Hierdoor wordt er geen afzonderlijke aandacht meer besteed aan de BN-waarden in deze Passende Beoordeling.

3.4 Kempenland-West

3.4.1 Begrenzing

In Figuur 3-5 is de begrenzing van dit Habitatrictlijngebied weergegeven.

Figuur 3-5: Begrenzing Vogelrichtlijngebied Kempenland-West (bron: Ministerie van EZ).

3.4.2 Globale beschrijving

Het heide- en vennengebied van Kempenland bestaat uit enkele enigszins verspreid liggende delen: in het westen de Rovertse Heide, meer naar het oosten de Misperleindsche Heide en Neterselsche Heide, dan de Landschotsche Heide, en tenslotte nog verder naar het oosten tussen Vessem en Wintelre, het Grootmeer. Tussen deze heideterreinen stromen de meanderende lopen van de laaglandbeken Reusel, Grootte Beerze en Kleine Beerze. De Rovertsche Heide, oorspronkelijk een groot heidegebied dat in de 20ste eeuw met naaldhout is bebost, omvat hier de Rovertsche Leij met beekbegeleidend bos alsmede het ven Papschot. De Misperleindsche en Neterselsche Heide zijn droge en vochtige heiderestanten met vennen (De Flaes, Het Goor) van de voorheen uitgestrekte en kenmerkende Kempische heiden. De Neterselsche Heide omvat het gebied 'Grijze Steen' (met snavelbiesbegroeiingen) en broekbossen. De Landschotse Heide bestaat uit overgangen van droge en vochtige heiden met hierin enkele heidevennen (Keijenhurk, Kromven, Wit Hollandven en Berkven). Het Groot en Klein Meer zijn voormalige heidevennen te midden van een groot bosgebied (bron: Ministerie van EZ).

3.4.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Het Natura 2000-gebied Kempenland-West is aangewezen in het kader van de Habitatrichtlijn.

Het gebied is aangewezen als Natura 2000-gebied op grond van de samenvoeging van de aanwijzingen als Habitatrichtlijngebied en Beschermd Natuurmonument. Deze 'oude' aanwijzingen zijn weergegeven in Figuur 3-5. Aangezien er voor Kempenland-West nog geen definitief aanwijzingsbesluit ligt, zijn de 'oude' aanwijzingen formeel nog niet vervallen. Projecten dienen dan ook nog aan deze oude aanwijzingen te worden getoetst.

Voor het Natura 2000-gebied Kempenland-West kunnen de doelen worden aangeduid met hulp van de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van habitattypen en habitatoorten. Deze zijn in Tabel 3-3 opgenomen.

Tabel 3-3: Instandhoudingsdoelen Habitatrichtlijngebied Kempenland-West.

Habitattypen	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	=	>
H3130 Zwakgebufferde vennen	=	>
H3260A Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	>	>
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	=	>
H4030 Droge heiden	=	>
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	=	=
H91E0C *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	=	>
Habitatoorten	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H1149 - Kleine modderkruiper	=	=
H1831 - Drijvende waterweegbree	=	=

- = Behoudsdoelstelling
- > Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
- * Prioritair doel

De kwaliteitsverbetering van het habitatype zwakgebufferde vennen H3130 is een kernopgave van het gebied. Ook het verbinden van heide- en stuifzandcomplexen (H2310, H4010A en H4030) met het oog op fauna is een kernopgave in het gebied. Het verbeteren van de waterkwaliteit en morfodynamiek, inclusief toestroom van grondwater, t.b.v. beken en riviertjes met waterplanten (waterranonkels) van H3260 A en soorten als Drijvende waterweegbree H1831 is tevens een kernopgave in het Natura 2000-gebied.

De habitattypen stuifzandheiden met struikhei (2310), zwakgebufferde vennen (H3130), vochtige heiden (H4010A), droge heiden (H4030), pioniervegetaties met snavelbiezen (H7150) en vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen; H91E0C) zijn gevoelig tot zeer gevoelig voor stikstof. Kwaliteitsverbetering van zwak gebufferde vennen behoort tot de kernopgaven van het gebied.

In de tabel zijn tevens de Habitatrichtlijnsoorten opgenomen. Voor deze soorten kan de gevoeligheid voor stikstof afgeleid worden aan de hand van onder andere hun leef/groeihabitats (Grontmij, 2011, Alterra, 2012). Enkel de Drijvende waterweegbree kan gekenmerkt worden als gevoelig voor stikstof. Strikt genomen ontbreekt een toetsingsnorm in het toetsingskader van stikstofbelasting in de groeiplaats of in het leefgebied. De toetsing van effecten op deze soorten kan echter parallel lopen aan de toetsing van de stikstofgevoelige habitattypen.

3.4.4 **Beschermde natuurmonument**

Binnen het Natura 2000-gebied liggen een drietal beschermde natuurmonumenten, namelijk 'Groot en Klein Meer' (aangewezen op 27 juni 1990), 'Landschotse Heide' (aangewezen op 30 januari 1973) en 'Mispelindse en Neterselse Heide' (aangewezen op 4 juli 1983). De beschermde natuurmonumenten met een gezamenlijke omvang van 1.147 ha. vallen in hun geheel binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Kempenland-West.

De doelen van het BN 'Groot en Klein Meer' betreffen de volgende natuurdoelen:

1. de vegetatie van het natuurmonument die duidelijke kenmerken vertoont van niet verzuurde heidevennen;
2. de grote verscheidenheid aan planten en dieren;
3. de vrij zeldzame plantengemeenschappen met daarbij behorende, eveneens vrij zeldzame planten;
4. de functie als foerageergebied voor een groot aantal vogelsoorten waaronder minder algemene tot zeldzame soorten;
5. de grote betekenis door zijn ligging te midden van een groot bosgebied en zijn karakter uit een oogpunt van natuurschoon;
6. de fauna noodzakelijke rust.

Dit deel van het Natura 2000-gebied valt (als enige) binnen de grens van 10 km rond het plangebied Waalre.

De doelen van het BN 'Landschotse Heide' betreffen de volgende natuurdoelen:

1. de tamelijk hoog gelegen droge gronden, de gronden met vochtig tot drassig karakter en enkele heidevennen met open water;
2. het vochtig tot drassig voedselarm gebied, dat slechts door natuurlijke neerslag wordt gevoed;
3. de weidsheid van het gebied, de heidevennen en de golvende terreingesteldheid;
4. de langs de randen van het natuurmonument voorkomende bossen die de uitgestrektheid van de heidevlakte accentueren.
5. de betekenis als broedgebied voor heide- en weidevogels en de betekenis als pleisterplaats voor vele trekvogels;
6. de voor de avifauna noodzakelijke rust.

De doelen van het BN 'Mispelindse en Neterselse Heide' betreffen de volgende natuurdoelen:

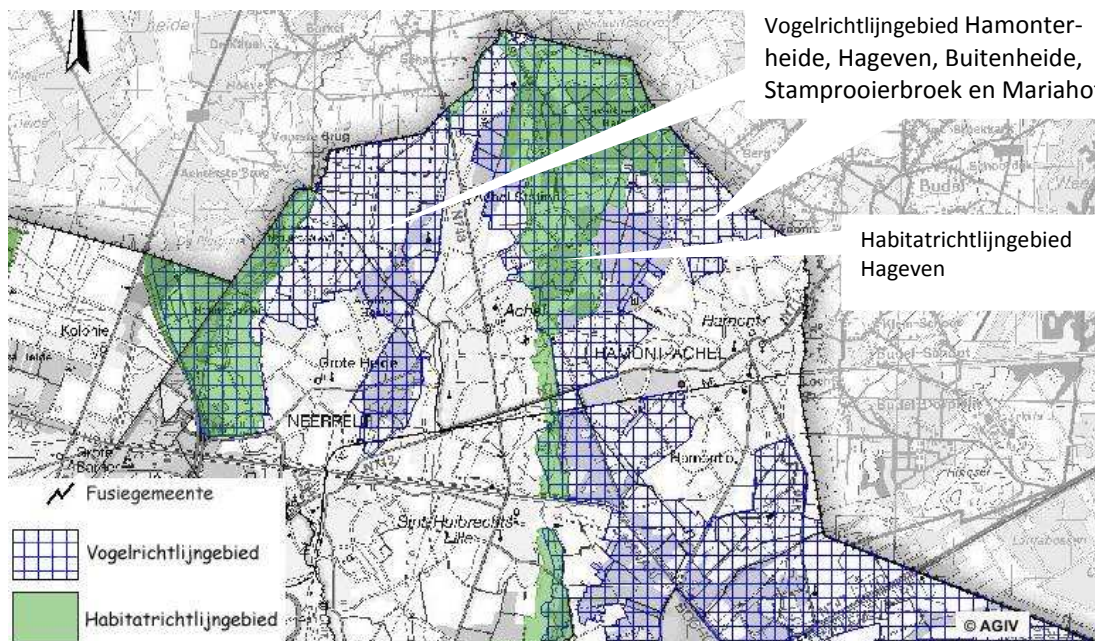
1. het complex van droge en natte heiden, vennen, opgaande naald- en loofbossen, hakhout en cultuurgronden die in biologisch, geomorfologisch en hydrologisch opzicht een samenhangend geheel vormen;
2. de beschouwing als representatief overblijfsel van de in vroeger tijden in Noord-Brabant algemene maar tegenwoordig zeldzame combinatie van heidevelden met aangrenzende beekdalen;
3. de grote verscheidenheid in microreliëf en bodem en daarmee samenhangend een grote variatie in grondwaterstanden en voedselrijkdom;
4. de ontwikkeling van gedifferentieerde levensgemeenschappen;
5. de fraai meanderende beken Reusel en Stroom die van grote betekenis zijn in geomorfologisch en biologisch opzicht;
6. de gradiënten van voedselarme heidegebieden naar Voedselrijke beekdalen;
7. de minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen, waarvan verscheidene in ons land zeldzame plantensoorten deel uitmaken;
8. de betekenis als broed-, rust- en foerageergebied voor een groot aantal individuen van verschillende vogelsoorten, waaronder in ons land weinig algemene tot zeldzame soorten;
9. de voor de fauna noodzakelijke rust.

Aangezien Kempenland-West nog niet definitief is aangewezen, moet ervan uit worden gegaan dat de aanwijzingsbesluiten voor de beschermde natuurmonumenten nog niet zijn komen te vervallen conform artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998. De BN-waarden uit de BN-aanwijzingsbesluiten zijn echter te vertalen naar de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Kempenland-West. Hierdoor wordt er geen afzonderlijke aandacht meer besteed aan de BN-waarden in deze Passende Beoordeling.

3.5 Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof

3.5.1 Begrenzing

In Figuur 3-6 is de begrenzing van dit Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebied weergegeven.

Figuur 3-6: Begrenzing Habitatrichtlijngebied Hageven en Vogelrichtlijngebied Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof (bron: <http://geovlaanderen.agiv.be/geovlaanderen/natura2000/#>).

3.5.2 Globale beschrijving

Het Habitatrichtlijngebied bestaat uit diverse habitattypen waaronder droge heide-typen (10%), vochtige heide (2%), schraal hooiland (7%), mineraalarme wateren (4%), open grasland op landduinen (3%), bossen op alluviale grond (2%) en enkele spaarzaam voorkomende typen als slenken in veengronden of klakhoudende moerassen (<1%). Prioritaire typen zijn de bossen op alluviale grond en de kalkhoudende moerassen. Het Vogelrichtlijngebied is aangewezen voor broedvogels van bos, heide en vennen, en diverse doortrekkers en wintergasten.

3.5.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Voor het Natura 2000-gebied Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof kunnen de doelen worden aangeduid met hulp van de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van habitattypen, habitatsorten en broedvogels. Deze zijn in tabel 3.4 en 3.5 opgenomen.

De habitattypen Psammofiele heide met Calluna- en Genista-soorten (H2310), Open grasland met Corynephorus- en Agrostis-soorten op landduinen (H2330), Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten met amfibische vegetatie: Lobelia, Littorellia en Isoëtes (H3110), Oligotrofe wateren van het Middeneuropese en peri-alpiene gebied met Littorella- of Isoëtes-vegetatie of met eenjarige vegetatie op drooggevalle oevers (Nanocyperetalia) (H3130), Noordatlantische vochtige heide met Erica tetralix (H4010) en Droge heide (alle subtypen) (H4030) zijn allen zeer gevoelig voor stikstof.

Voor de Habitat- en de Vogelrichtlijnsoorten kan de gevoeligheid voor stikstof afgeleid worden aan de hand van onder andere hun leefhabitats (Grontmij, 2011, Alterra, 2012). Enkele vogels kunnen gekenmerkt worden als gevoelig voor stikstof. Strikt genomen ontbreekt een toetsingsnorm in het toetsingskader van stikstofbelasting in de groeiplaats of in het leefgebied. De toetsing van effecten op deze soorten kan echter parallel lopen aan de toetsing van de stikstofgevoelige habitattypen.

Tabel 3-4: Instandhoudingsdoelen habitatrictlijngebied Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse heide, Warmbeek en Wateringen.

Habitattypen	
H2310	Psammofiele heide met Calluna- en Genista-soorten
H2330	Open grasland met Corynephorus- en Agrostis-soorten op landduinen
H3110	Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten met amfibische vegetatie: Lobelia, Littorellia en Isoëtes
H3130	Oligotrofe wateren van het Middeneuropese en peri-alpiene gebied met Littorella- of Isoëtes-vegetatie of met eenjarige vegetatie op drooggevallen oevers (Nanocyperetalia)
H4010	Noordatlantische vochtige heide met Erica tetralix
H4030	Droge heide (alle subtypen)
H6510	Laaggelegen, schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)
H7150	Slenken in veengronden (Rhynchosporion)
H7210	Kalkhoudende moerassen met Cladium mariscus en Carex davalliana
H91EOC	Overblijvende of relictbossen op alluviale grond (Alnion glutinoso-incanae)
Vissen	
H1134	Bittervoorn
H1096	Beekprik

Tabel 3-5: Instandhoudingsdoelen Vogelrichtlijngebied Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof.

	Populatiegrootte		Seizoen
	Minimaal	Maximaal	
Bergeend		4	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Blauwborst		> 30	Broedvogel Annex I
Boomleeuwerik		> 10	Broedvogel Annex I
Bruine Kiekendief	3	5	Broedvogel Annex I
Dougalls Stern			Niet broedend Annex I
Fuut		3	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Grauwe Klauwier	4	5	Broedvogel Annex I
IJsvogel		> 15	Broedvogel Annex I
Kleine Zwaan		2	Niet broedend Annex I
Knobbelzwaan		10	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Kuifeend		50	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Meerkoet		500	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Nachtzwaluw	2	3	Broedvogel Annex I
Porseleinhoen			Niet broedend Annex I
Roerdomp	3	5	Broedvogel Annex I
Tafeleend		4	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Velduil		1	Broedvogel Annex I
Visarend			Niet broedend Annex I
Wespendief	7	8	Broedvogel Annex I
Wilde Eend		270	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Wintertaling		2	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Woudaap	1	3	Broedvogel Annex I
Zwarte Specht	7	8	Broedvogel Annex I

Passende beoordeling Bestemmingsplan Buitengebied Waalre

Projectnr. 259065
5 maart 2013, definitief

4 Selectie van effecten voor nadere uitwerking

In dit hoofdstuk worden de mogelijke versturende effecten van het bestemmingsplan op de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied geselecteerd. De mogelijke effecten worden beschreven aan de hand van de ontwikkelingen binnen het bestemmingsplan. In dit hoofdstuk wordt onderscheid gemaakt naar de voornaamste elementen uit het bestemmingsplan die een potentieel effect kunnen hebben op de Natura 2000-gebieden: agrarische bedrijven zoals (uitbreiding van) veehouderijen (paragraaf 4.1), recreatieve ontwikkelingen (paragraaf 4.2) en overige ontwikkelingsmogelijkheden (paragraaf 4.3). Voor de bepaling welke effecten mogelijk relevant kunnen zijn is gebruik gemaakt van de "effectenindicator", zoals opgesteld door het ministerie. De effectenindicator geeft voor elk type habitat aan voor welke typen effecten deze gevoelig is.

4.1 Agrarische bedrijven

Ontwikkeling en aanwezigheid van agrarische bedrijven kan in principe een breed scala van effecten op Natura 2000-gebieden veroorzaken. De effectindicator die hiervoor is ontwikkeld, geeft een eerste indicatie van factoren die een rol kunnen spelen (en de mate van gevoeligheid van habitattypen en beschermde soorten voor deze factoren).

Voor mogelijke effecten van de landbouw worden de volgende factoren genoemd:

- Oppervlakte verlies en versnippering door ruimtebeslag (verlies aan oppervlakte)
- Verstoring door geluid, licht en optische verstoring (door aanwezigheid of beweging) of door mechanische effecten (bijvoorbeeld betreding)
- Verontreiniging
- Verdroging
- Bewuste verandering van de soortensamenstelling (bijvoorbeeld door introductie van exoten)
- Vermesting en verzuring.

4.1.1 *Oppervlakteverlies en versnippering*

Verlies van oppervlakte van Natura 2000-gebied (enkel Leenderbos, Groote Heide en Plateaux ligt deels in het plangebied) door ruimtebeslag is niet aan de orde omdat nieuwbouw van agrarische activiteiten in het bestemmingsplan niet is toegestaan. Binnen dit deel van het Natura 2000-gebied zijn tevens geen bedrijven aanwezig. Derhalve is er evenmin sprake van versnippering of aantasting van bodem. Het Natura 2000-gebied wat deels binnen de plangrenzen ligt is in het bestemmingsplan aangewezen als Agrarisch met Natuurwaarden. Hierbij dient bij gebruik rekening gehouden te worden met de aanwezige natuur- en landschapswaarden. Dit aspect hoeft niet nader uitgewerkt te worden in een passende beoordeling.

4.1.2 *Verstoring*

Geluid- en lichtverstoring kan voornamelijk optreden binnen een straal van enkele tientallen tot hooguit enkele honderden meters rondom agrarische bedrijven. Het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide en Plateaux dat in/rondom het plangebied ligt is aangewezen als Habitatrictlijn. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied dat is aangewezen als Vogelrichtlijngebied ligt op circa 2 kilometer (onderdeel van het Leenderbos, Groote Heide en Plateaux). Dit gebied ligt echter niet binnen de effectafstand van het plangebied. De Habitatrictlijnsoorten waarvoor het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide en Plateaux is aangewezen zijn de Gevlekte witsnuitlibel, Beekprik, Bittervoorn, Kamsalamander en Drijvende waterweegbree. Deze soorten zijn niet gevoelig voor geluid- en lichtverstoring van agrarische bedrijven. Ten aanzien van het aspect geluid- en lichtverstoring kan derhalve geconcludeerd worden dat (significant) negatieve effecten op Natura 2000 op voorhand kunnen worden uitgesloten. Dit aspect hoeft niet nader uitgewerkt te worden in een passende beoordeling.

4.1.3 Verontreiniging

Aandachtspunten voor verontreiniging zijn de mogelijke effecten van het 'inwaaien' van bestrijdingsmiddelen (gewasbeschermingsmiddelen) en meststoffen. In het algemeen biedt het bestemmingsplan niet het kader voor regelingen die direct betrekking hebben op dit soort specifieke activiteiten en het gebruik van de percelen. Daarnaast wordt geen duidelijk ander gebruik verwacht dan nu het geval is. Uitvoering van het mestbeleid, is gekoppeld aan strenge normen en beperkingen op voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen en meststoffen.

Concluderend kan worden gesteld dat vanuit de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt geen negatieve gevolgen verwacht op het aspect verontreiniging.

4.1.4 Verdroging

Verdroging van Natura 2000-waarden kan bijvoorbeeld plaatsvinden door veranderingen in de grondwaterstand of veranderingen van grondwaterstromen. De afgelopen jaren is rondom het Natura 2000-gebied Leederbos, Grootte Heide & De Plateaux de waterhuishouding veranderd. De voornaamste knelpunten voor het gebied vormen hierbij de ontwaterde landbouwgronden in de omgeving, de diepe beekpeilen, en hoogstwaarschijnlijk ook de waterwinningen.

Om (verdergaande) verdroging van natuurgebieden te voorkomen, geldt een beschermingsbeleid rondom natuurgebieden. Dit beleid schrijft voor dat voor ingrepen in de waterhuishouding (bijvoorbeeld drainages) een vergunning nodig is. Dit beleid is vastgelegd in de Keur met bijbehorende beleidsregels (januari 1998) (Waterschap Dommel).

Het beleid van het waterschap De Dommel is vastgelegd in het Waterbeheerplan 2010 - 2015 'Krachtig Water'. In het waterbeheerplan komt het volgende thema aan de orde: Voldoende water. Voor Voldoende water worden uiterlijk in 2015 plannen voor het gewenste grond- en oppervlakteregime (GGOR) in zowel landbouw- als natuurgebieden vastgesteld. Tevens worden maatregelen genomen in de belangrijkste verdroogde natuurgebieden (Topgebieden). Het herstel en de bescherming van de leefgebieden voor zeldzame planten- en diersoorten in Natura 2000-gebieden zijn urgent. Daarom geeft het waterschap voorrang aan maatregelen in het watersysteem die hieraan bijdragen.

Zoekzone – Water (Uit Toelichting bestemmingsgebied Waalre):

De gebiedsaanduiding 'zoekzone-water' geeft de zoekgebieden voor behoud en herstel watersystemen aan die voorkomen in de Verordening Ruimte. Het beleid is hier gericht op verbetering en herstel van het natuurlijke watersysteem. De provincie acht hier maatregelen nodig op het gebied van de morfologie, zoals het laten hermeanderen van waterlopen, het aanleggen van plas-dras zones en het herstel van kwel. Door het zo lang mogelijk vasthouden van water kunnen natuurwaarden zich optimaal ontwikkelen en wordt verdroging van natuur en agrarische gronden tegengegaan.

De mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt geven geen aanleiding om negatieve effecten in de vorm van verdroging te verwachten. Uitgaande van uitvoering en handhaving van het reguliere beleid, en toetsing van plannen en projecten bij uitvoering van het bestemmingsplan aan dit beleid, kunnen significante effecten als gevolg van verdroging worden uitgesloten.

4.1.5 Bewuste verandering van soorten

Omdat de beoogde ontwikkeling geen betrekking heeft op andere teelten of principieel andere landbouwgebruiksvormen dan gangbaar en bekend zijn in Nederland, hoeft evenmin een bewuste verandering van de soortensamenstelling van natuurgebieden te worden verwacht.

4.1.6 Verzuring en vermesting via de lucht

De veehouderij kan door depositie van stikstof (uit ammoniak) vanuit de lucht invloed hebben op daarvoor gevoelige habitats of gevoelige leefgebieden van soorten op grotere afstand.

De ontwikkeling die mogelijk zal worden gemaakt in het voorgenomen bestemmingsplan, kan daardoor bijdragen aan de stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitattypen en gevoelige leefgebieden van

soorten in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De depositie van stikstofverbindingen op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden, specifiek op de daarvoor gevoelige habitats en gevoelige leefgebieden van soorten zijn derhalve de specifieke aandachtspunten.

Verzuring en vermisting vormen een zeer actueel thema in de toetsing van ontwikkelingen in de landbouw aan Natura 2000-gebieden. Aan de bronzijde leidt stikstofemissie uit de landbouw tot een verzurende en vermistende effecten in natuurgebieden; aan de zijde van het natuurgebied is het vooral de aanwezigheid van voor stikstof gevoelige habitattypen en eventueel soorten die bepalen of een natuurgebied gevoelig is voor stikstofdepositie.

Nu duidelijk is dat stikstofdepositie een mogelijk effect kan hebben, wordt onderzocht in hoeverre de Natura 2000-gebieden in de omgeving en de instandhoudingsdoelstellingen voor de aanwezige habitattypen en -soorten gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Vervolgens is de vraag of het bestemmingsplan en de ontwikkelingen die daarin mogelijk worden gemaakt kunnen leiden tot een toename van stikstofdepositie, waarvan in het kader van de ecologische relevantie moet worden beoordeeld. Dit komt in hoofdstuk 5 aan bod.

4.1.6.1 Achtergrond van de problematiek

De landbouw draagt met name door de uitstoot van ammoniak in belangrijke mate bij aan de vermisting (en in mindere mate de mogelijke verzuring) van natuurgebieden. Een deel van de ammoniak die vrijkomt uit de stallen en mestopslagen, maar ook vanuit de percelen, zal via de lucht neerkomen in de natuurgebieden.

Naast stikstof kan ook fosfaat worden gezien als een stof die een belangrijke vermistende werking kan hebben. Fosfaat kan invloed hebben op de biologische kwaliteit van het oppervlaktewater, maar ook grondwaterstromen kunnen een vermistende invloed hebben. Voor de belasting met fosfaat is alleen de verspreiding via oppervlakte- en grondwater van belang; het verspreidt zich (nagenoeg) niet via de lucht.

Overmatige depositie van stikstof leidt tot verstoring van de voedingstoffenbalans in de bodem en verontreiniging van het grond- en oppervlaktewater, wat kan leiden tot de achteruitgang of zelfs het verdwijnen van karakteristieke soorten in bossen en natuurterreinen. De hoeveelheid stikstofdepositie die een habitat nog kan verdragen zonder schade te ondervinden, wordt de kritische depositiewaarde² genoemd.

4.1.6.2 Huidige en toekomstige stikstofdepositie

De gevoeligheid van habitattypen voor stikstofdepositie is uitgedrukt in Kritische Depositiewaarden (KDW)³, in mol N/ha/jaar. Hoe lager de KDW van een habitatype, hoe gevoeliger het habitatype voor atmosferische stikstofdepositie.

Landelijke trend

De gemiddelde gemeten ammoniakconcentratie is sinds het begin van de metingen in 1993 met 25% afgenomen (www.mnp.nl). De laatste jaren is geen verdere daling opgetreden. De hoogste concentraties zijn te vinden in de grotere emissiegebieden, voornamelijk de gebieden met intensieve veehouderij. Dit neemt niet weg dat in veel gebieden de stikstofbelasting nog boven de kritische depositiewaar-

² Zie 'Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden.' (H. van Dobben *et al.*, Alterra, Wageningen 2012).

³ De gevoeligheid van habitattypen voor ammoniak wordt uitgedrukt in kritische depositiewaarden (KDW) in molN/ha/j. Hoe lager de KDW, hoe gevoeliger het habitatype gemiddeld genomen is voor atmosferische depositie van stikstof. De kritische depositiewaarde wordt in het genoemde rapport gedefinieerd als '*de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitat significant kan worden aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermistende invloed van de atmosferische stikstofdepositie*'.

den voor een aantal (zeer) gevoelige habitattypen ligt. De genoemde kritische depositiewaarden zullen veelal niet op korte termijn bereikt kunnen worden. Ook kleinere verlagingen van de depositie kunnen echter wel een positief effect hebben en leiden tot verbetering van de staat van instandhouding van de gevoelige habitats. Dit is geconstateerd naar aanleiding van de algehele verbetering in de periode 1990-2004 waarin de depositie van ammoniak merkbaar is gedaald (Oranjewoud, 2012).

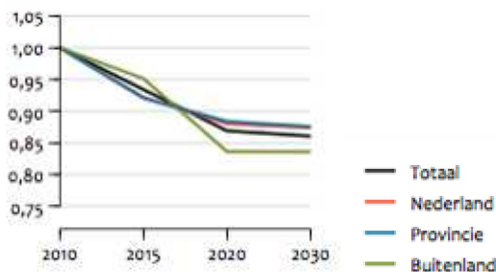
De daling in stikstofdepositie is het gevolg van lagere emissies van zowel stikstofoxiden als van ammoniak.

- De emissie van stikstofoxiden in Nederland daalde sinds 1980 met meer dan 30%. Deze daling is het resultaat van maatregelen in het verkeer, zoals de invoering van de katalysator aan het eind van de jaren tachtig, in de industrie en in de energiesector;
- De emissie van ammoniak door agrarische bronnen in Nederland is in dezelfde periode met 40% gedaald. Vooral in de periode tot 2002 hebben emissiebeperkende maatregelen voor een daling gezorgd. Tot deze maatregelen behoren verbeterde voersamenstelling, het gebruik van emissiearme stallen, het afdekken van mestilo's en het direct onderwerken van mest bij de aanwending. Daarnaast speelt een rol dat sinds 1985 in de melkrunderveehouderij een aanmerkelijke daling van het aantal dieren is opgetreden;
- In 2005 en 2006 is een lichte stijging van met name de ammoniakdepositie opgetreden. Deze is geheel toe te schrijven aan de meteorologische omstandigheden in die jaren.

De Nederlandse agrarische sector levert, vergeleken met andere economische sectoren, met 46% de grootste bijdrage aan de totale stikstofdepositie op Nederland. Deze depositie bestaat vrijwel alleen uit ammoniak. De totale bijdrage van alle Nederlandse bronnen aan de totale stikstofdepositie is 64%. Dit betekent dat de agrarische sector voor 72% van de totale Nederlandse bijdrage aan de stikstofdepositie verantwoordelijk is. De ammoniakemissies leveren met 70% de grootste bijdrage aan de totale stikstofdepositie. De buitenlandse bijdrage aan de stikstofdepositie is ongeveer een derde van de totale stikstofdepositie (bron: website Planbureau voor de leefomgeving (PBL) en informatie voormalig milieu- en natuurplanbureau, MNP).

Trend in Noord-Brabant

De gemiddelde stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in Noord-Brabant bedroeg in 2010 1850 mol stikstof per hectare per jaar (Velders *et al.*, 2010). De verwachting is dat deze in de periode tot 2020 zal dalen tot ongeveer 1640 mol stikstof per hectare per jaar, onder andere door milieumaatregelen en een dalend aantal dieren in de intensieve veehouderij. Zo'n 70% van de depositie op Natura 2000-gebieden komt in Noord-Brabant uit de eigen provincie en is met name afkomstig van de grootschalige agrarische sector. Uit Figuur 4-1 blijkt dat voor alle herkomstregio's de verwachting is dat de depositie met zo'n 15% terugloopt tot 2030 (Velders *et al.*, 2010). Met name reductie in stal- en opslagemissies, volgend op aanscherping van de wettelijke vereisten, zal in Noord-Brabant voor een daling zorgen.

Figuur 4-1: Trend bijdrage regio's aan de stikstofdepositie van de provincie Noord-Brabant (Velders *et al.*, 2010).

Hoewel de depositie op de lange duur daalt als gevolg van generieke maatregelen, zullen de kritische depositiewaarden niet overal op korte termijn kunnen worden bereikt. Ook kleinere verlagingen van de depositie kunnen echter wel een positief effect hebben voor de staat van instandhouding van de gevoelige habitats.

4.1.6.3 Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux: gevoeligheid voor stikstofdepositie

De Kritische depositiewaarde (KDW) van de habitattypen in het Natura 2000-gebied Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux zijn opgenomen in de tabel 4.1.

Tabel 4-1: Kritische depositiewaarden voor de habitattypen van het Natura 2000-gebied Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux (Van Dobben *et al*, 2012, Alterra, Wageningen).

Habitattypen	KDW (mol/ha/j)	Gevoeligheidsklasse
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	1071	Zeer gevoelig
H2330 Zandverstuivingen	714	Zeer gevoelig
H3130 Zwakgebufferde vennen	571	Zeer gevoelig
H3160 Zure vennen	714	Zeer gevoelig
H3260A Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	>2400	Minder/niet gevoelig
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	1214	Zeer gevoelig
H4030 Droge heiden	1071	Zeer gevoelig
H5130 Jeneverbesstruwelen	1071	Zeer gevoelig
H6510 Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	1429	Gevoelig
H7110B *Actieve hoogvenen (heideveentjes)	786	Zeer gevoelig
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	1429	Gevoelig
H7210 *Galigaanmoerassen	1571	Gevoelig
H91D0 *Hoogveenbossen	1786	Gevoelig
H91E0C *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	1857	Gevoelig

In de tabel valt op dat alle habitattypen, behalve H3260A Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels), tot de categorie van voor stikstof zeer gevoelige tot gevoelige habitattypen kunnen worden gerekend.

De stikstofgevoelige habitattypen liggen ook binnen 10 km van het plangebied (zie figuur 4.2).

Bij effecten van stikstofdepositie dient niet alleen naar natuurlijke habitats te worden gekeken, maar ook naar de leefgebieden en voedselbronnen van Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten. In het Natura 2000-gebied Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux blijken de leefgebieden en/of belangrijkste voedselbronnen van de meeste habitat- en vogelrichtlijnsoorten gevoelig te zijn voor stikstofdepositie (tabel 4.2).

Tabel 4-2: Gevoeligheid leefgebieden van Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten van het Natura 2000-gebied Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux voor stikstofdepositie (Grontmij, 2011).

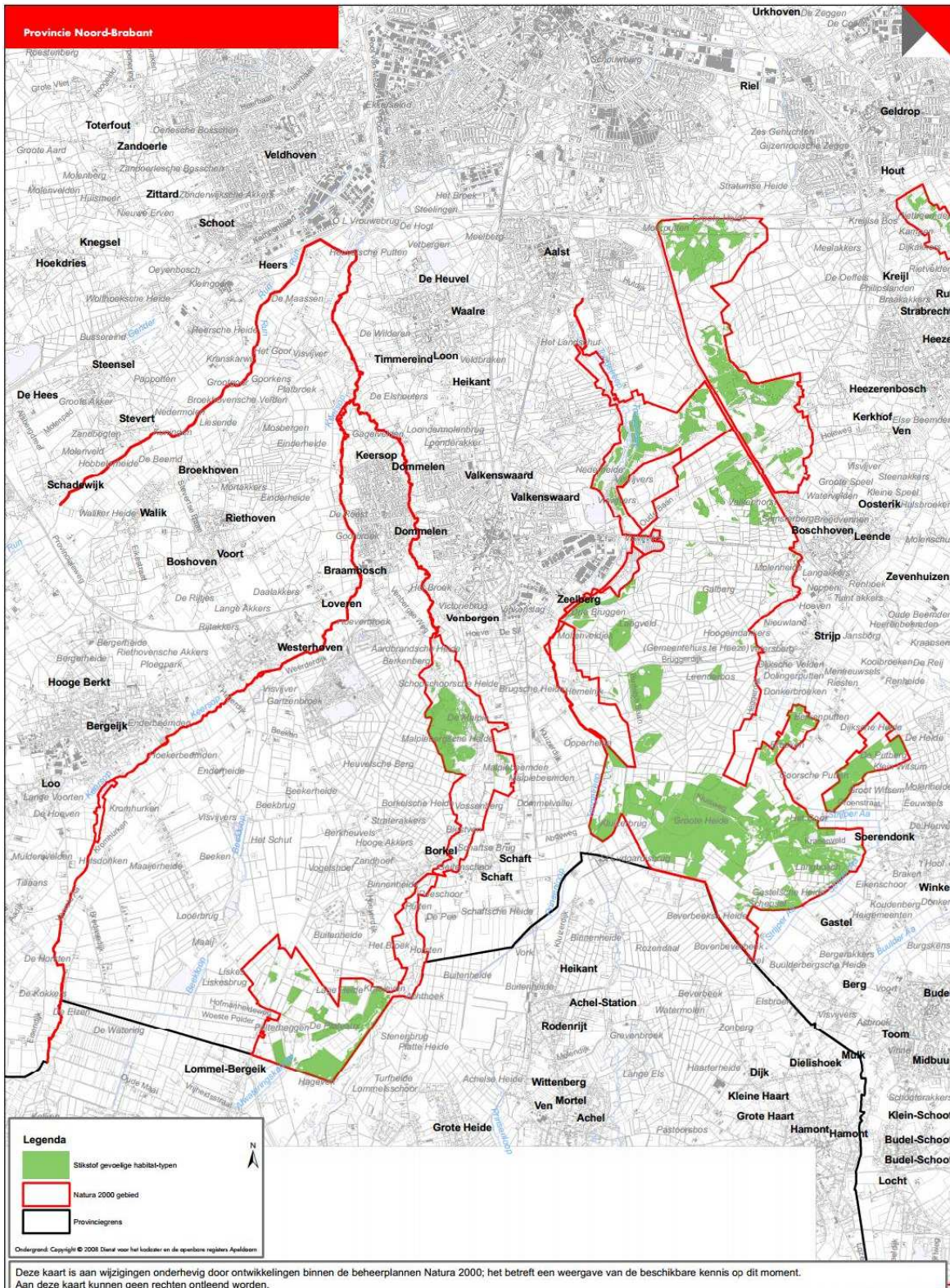
Habitatsoorten	Verblijfplaats/groeiplaats	Foerageerhabitat
H1042 Gevlekte witsnuitlibel	Gevoelig	-
H1096 Beekprik	Niet gevoelig	-
H1134 Bittervoorn	Niet gevoelig	-
H1166 Kamsalamander	Enigszins gevoelig	-
H1831 Drijvende waterweegbree	Gevoelig	-
Broedvogels		
A224 Nachtzwaluw	Gevoelig	Gevoelig
A246 Boomleeuwerik	Gevoelig	Gevoelig
A276 Roodborsttapuit	Gevoelig	Niet gevoelig

De gevoelige leefgebieden liggen binnen 10 km van het plangebied (zie figuur 4.2).

Habitatkaart stikstof gevoelige habitats Leenderbos, Grote Heide & De Plateaux

Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant

Werkkaart, versie 15-07-2010

Figuur 4-2: Stikstofgevoelige habitats Leenderbos, Grote Heide & De Plateaux (Provincie Noord-Brabant).

Achtergronddepositie

Op basis van de Grootchalige Concentratiekaart Nederland (webversie) blijkt de huidige belasting van het Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (in een zone rond ca 10 km rond het bestemmingsplangebied) in een range van te liggen van ca:

- 1460 - 2600 mol N/ha/jaar in 2011 (meest recente kaart, gepubliceerd in juni 2012);
- 1320 - 2070 mol N/ha/jaar in 2015;
- 1230 - 1980 mol N/ha/jaar in 2020.

De achtergronddepositie wordt doorgaans beschouwd als een goede referentie voor de beoordeling of voor betreffende habitattypen sprake is van een 'overspannen situatie'. Hiervan is sprake indien de achtergronddepositie beduidend hoger is dan de KDW van de betreffende habitattypen. In dat geval kan elke toename worden beschouwd als een potentiële kans op significant negatieve effecten.

Uit de vergelijking van de achtergronddepositiekaarten in achtereenvolgens 2011, 2015 en 2020 blijkt dat de achtergrondwaarden boven de Kritische Depositiewaarde van de habitattypen liggen (m.u.v. Beuken en rivieren met waterplanten). De grote lijn is wel dat de waarden met de tijd in het grootste deel van het Natura 2000-gebied geleidelijk dalen. Nochtans kan worden gesteld dat voor betreffende habitattypen en leefgebieden van Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijnsoorten momenteel sprake is van een overspannen situatie voor wat betreft stikstofdepositie.

De ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw binnen het bestemmingsplan kunnen leiden tot een relatief grote toename van de emissie van stikstofverbindingen. Gelet op de afstand tot de gevoelige habitats en de gevoelige leefgebieden van soorten (zie figuur 4.2) kan niet worden uitgesloten dat dit leidt tot een (belangrijke) toename van de bijdrage van de landbouw aan de stikstofdepositie in Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux.

4.1.6.4 Strabrechtse Heide en Beuven: gevoeligheid voor stikstofdepositie

In het Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied de Strabrechtse Heide en Beuven komen stikstofgevoelige habitats voor (zie tabel 4.3) en stikstofgevoelige leefgebieden van habitat- en vogelsoorten (zie tabel 4.4).

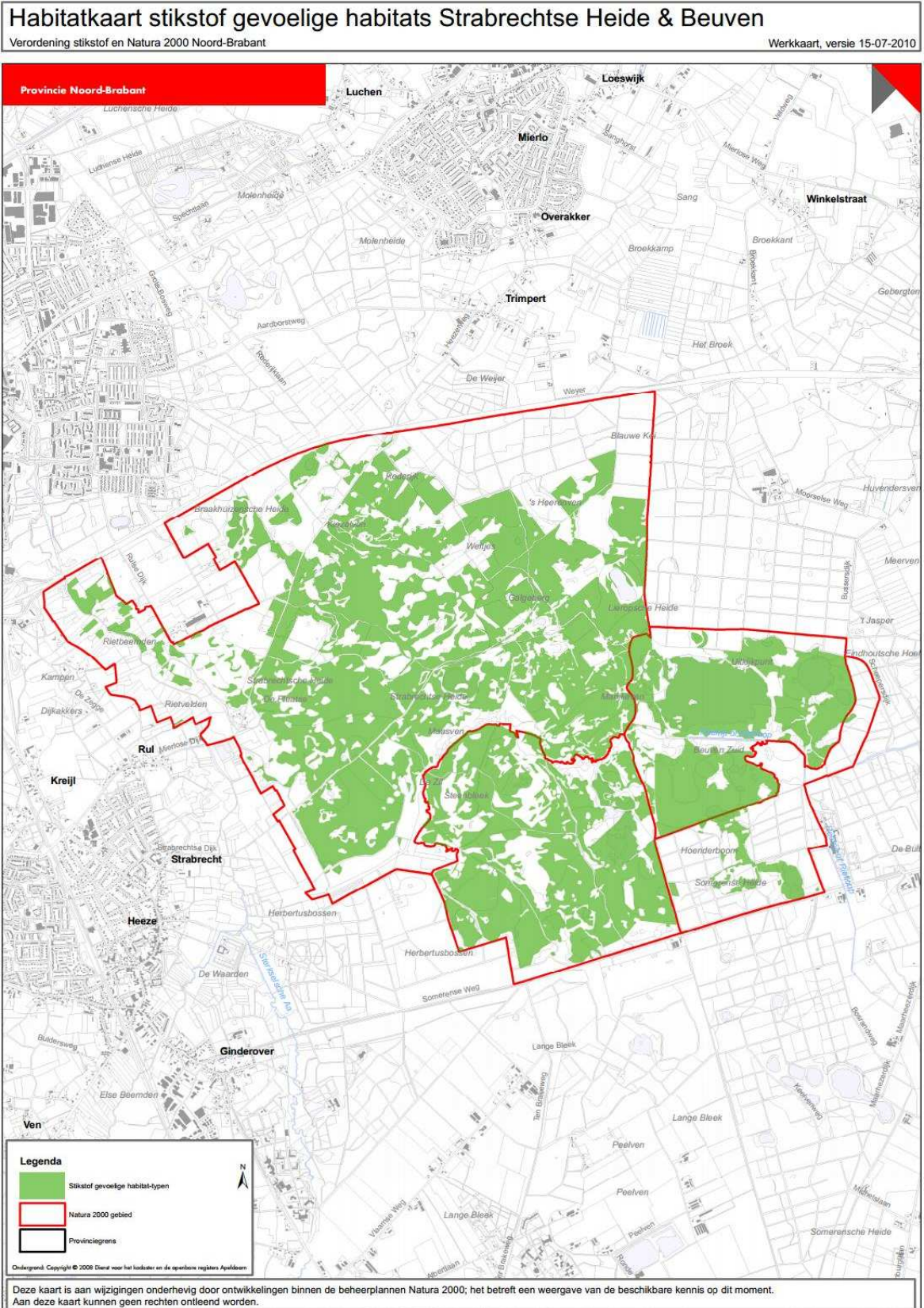
Tabel 4-3: Kritische depositiewaarden voor de habitattypen van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven (Van Dobben *et al*, 2012, Alterra, Wageningen).

Habitatype		KDW (mol/ha/j)	Gevoeligheidsklasse
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	1071	Zeer gevoelig
H2330	Zandverstuivingen	714	Zeer gevoelig
H3110	Zeer zwakgebufferde vennen	429	Zeer gevoelig
H3130	Zwakgebufferde vennen	571	Zeer gevoelig
H3160	Zure Vennen	714	Zeer gevoelig
H4010A	Vochtige heiden	1214	Zeer gevoelig
H91EOC	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	1857	Gevoelig

In de tabel valt op dat alle habitattypen tot de categorie van voor stikstof zeer gevoelige tot gevoelige habitattypen kunnen worden gerekend.

De stikstofgevoelige habitattypen liggen ook binnen 10 km van het plangebied (zie figuur 4.3).

Bij effecten van stikstofdepositie dient niet alleen naar natuurlijke habitats te worden gekeken, maar ook naar de leefgebieden en voedselbronnen van Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten. In het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven blijkt het leefgebied van de habitatsoort Drijvende waterweegbree en dat van de Vogelrichtlijnsoort Woudaapje gevoelig te zijn voor stikstofdepositie (tabel 4.4).

Figuur 4-3: Stikstofgevoelige habitats Strabrechtse Heide & Beuven (Provincie Noord-Brabant).

Tabel 4-4 Gevoeligheid leefgebieden van Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven voor stikstofdepositie (Grontmij, 2011; Alterra, 2012).

Habitatsoorten	Verblijfplaats/groeiplaats	Foerageerhabitat
H1831 Drijvende waterweegbree	Gevoelig	-
Broedvogels		
A021 - Roerdomp	Niet gevoelig	Niet gevoelig
A022 - Woudaapje	Mogelijk gevoelig	Mogelijk gevoelig
Niet-Broedvogels		
A127 - Kraanvogel	Niet gevoelig	Niet gevoelig

Achtergronddepositie

Op basis van de Grootschalige Concentratiekaart Nederland (webversie) blijkt de huidige belasting van de Strabrechtse Heide en Beuven (in een zone rond ca 10 km rond het bestemmingsplangebied) in een range van te liggen van ca:

- 1440 - 2860 mol N/ha/jaar in 2011 (meest recente kaart, gepubliceerd in juni 2012);
- 1280 - 2280 mol N/ha/jaar in 2015;
- 1190 - 2130 mol N/ha/jaar in 2020;

De achtergronddepositie wordt doorgaans beschouwd als een goede referentie voor de beoordeling of voor betreffende habitattypen sprake is van een 'overspannen situatie'. Hiervan is sprake indien de achtergronddepositie beduidend hoger is dan de KDW van de betreffende habitattypen. In dat geval kan elke toename worden beschouwd als een potentiële kans op significant negatieve effecten.

Uit de vergelijking van de achtergronddepositiekaarten in achtereenvolgens 2011, 2015 en 2020 blijkt dat de achtergrondwaarden steeds boven de Kritische Depositiewaarde van de meeste habitattypen liggen. De grote lijn is wel dat de waarden met de tijd in het grootste deel van het Natura 2000-gebied geleidelijk dalen, waardoor voor het habitatype Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) de achtergrondwaarde rond de KDW komt te liggen. Nochtans kan worden gesteld dat voor betreffende habitattypen en leefgebieden van Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijnsoorten momenteel sprake is van een overspannen situatie voor wat betreft stikstofdepositie.

De ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw binnen het bestemmingsplan kunnen leiden tot een relatief grote toename van de emissie van stikstofverbindingen. Gelet op de afstand tot de gevoelige habitats en de gevoelige leefgebieden van soorten kan niet worden uitgesloten dat dit leidt tot een (belangrijke) toename van de bijdrage van de landbouw aan de stikstofdepositie in de Strabrechtse Heide en Beuven.

4.1.6.5 Kempenland-West: gevoeligheid voor stikstofdepositie

In het Habitatrichtlijngebied Kempenland-West komen stikstofgevoelige habitats voor (zie tabel 4.5) en stikstofgevoelige leefgebieden van habitatsoorten (zie tabel 4.6).

Tabel 4-5: Kritische depositiewaarden voor de habitattypen van het Natura 2000-gebied Kempenland-West (Van Dobben *et al*, 2012, Alterra, Wageningen).

Habitatype	KDW (mol/ha/j)	Gevoeligheidsklasse
H2310 Stuiwanden met struikhei	1071	Zeer gevoelig
H3130 Zwakgebufferde vennen	571	Zeer gevoelig
H3260A Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	>2.400	Minder/niet gevoelig
H4010A Vochtige heiden	1214	Zeer gevoelig
H4030 Droge heiden	1071	Zeer gevoelig
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	1429	Gevoelig
H91E0C *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	1857	Gevoelig

In de tabel valt op dat alle habitattypen, behalve H3260A Beken en rivieren met waterplanten (water-ranonkels), tot de categorie van voor stikstof zeer gevoelige tot gevoelige habitattypen kunnen worden gerekend.

De stikstofgevoelige habitattypen liggen ook binnen 10 km van het plangebied (zie figuur 4.4).

Bij effecten van stikstofdepositie dient niet alleen naar natuurlijke habitats te worden gekeken, maar ook naar de leefgebieden en voedselbronnen van Habitatrichtlijnsoorten. In het Natura 2000-gebied Kempenland-West blijkt het leefgebied van de habitatrichtlijnsoort Drijvende waterweegbree gevoelig te zijn voor stikstofdepositie (tabel 4.6).

Tabel 4-6: Gevoeligheid leefgebieden van Habitatrichtlijnsoorten van het Natura 2000-gebied Kempenland-West voor stikstofdepositie (Grontmij, 2011).

Habitatsoorten	Verblijfplaats/groeiplaats	Foerageerhabitat
H1831 Drijvende waterweegbree	Gevoelig	-
H1149 Kleine modderkruiper	Niet gevoelig	Niet gevoelig

Achtergronddepositie

Het deel van Kempenland-West dat in een zone rond ca 10 km rond het bestemmingsplangebied is gelegen omvat twee kilometerhokken. Op basis van de Grootschalige Concentratiekaart Nederland (webversie) blijkt de huidige belasting van de Kempenland-West (in een zone rond ca 10 km rond het bestemmingsplangebied) te liggen rond de ca:

- 2430 - 2550 mol N/ha/jaar in 2011 (meest recente kaart, gepubliceerd in juni 2012);
- 1980 - 2100 mol N/ha/jaar in 2015;
- 1880 - 1980 mol N/ha/jaar in 2020.

De achtergronddepositie wordt doorgaans beschouwd als een goede referentie voor de beoordeling of voor betreffende habitattypen sprake is van een 'overspannen situatie'. Hiervan is sprake indien de achtergronddepositie beduidend hoger is dan de KDW van de betreffende habitattypen. In dat geval kan elke toename worden beschouwd als een potentiële kans op significant negatieve effecten.

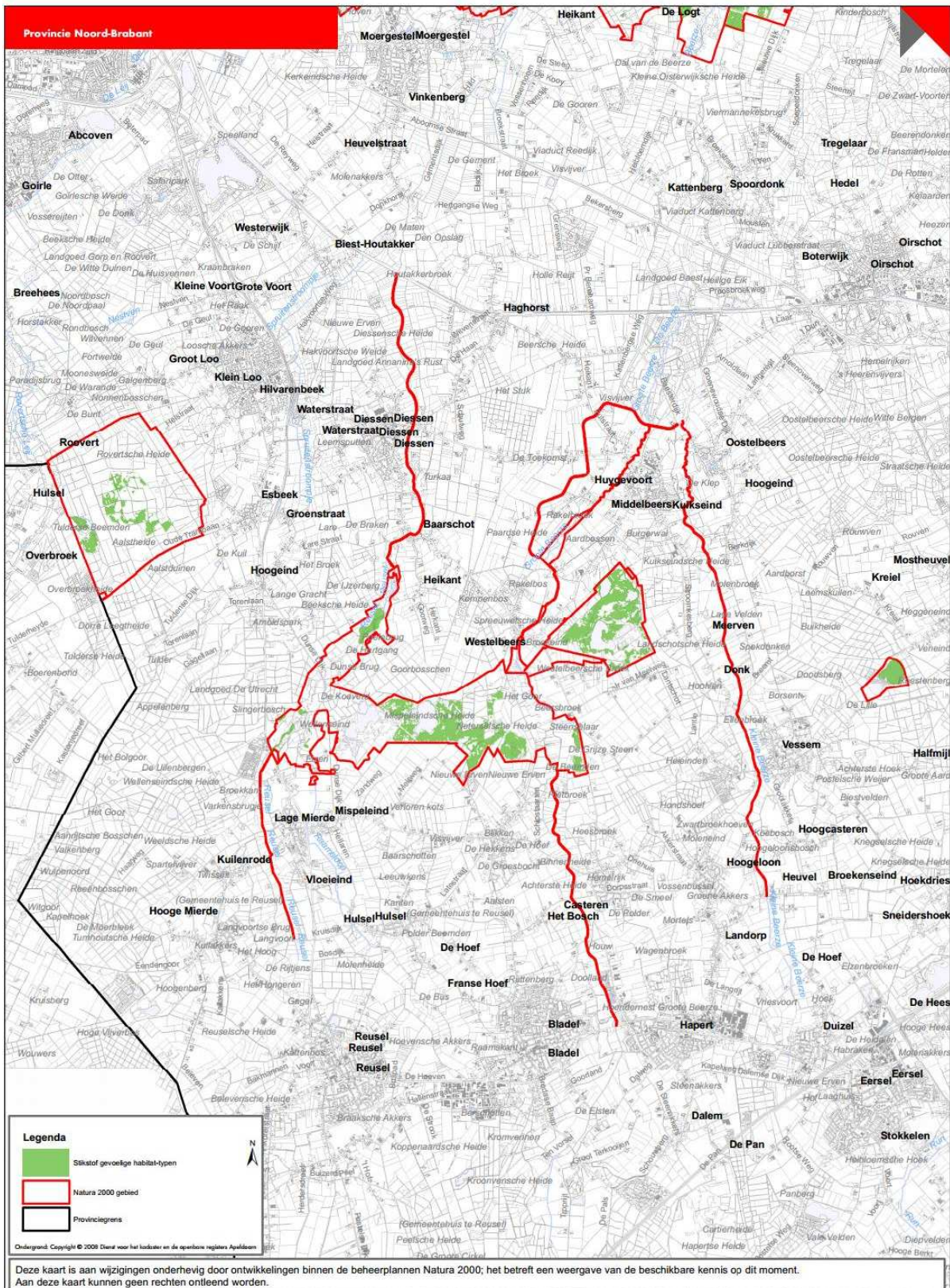
Uit de vergelijking van de achtergronddepositiekaarten in achtereenvolgens 2011, 2015 en 2020 blijkt dat de achtergrondwaarden steeds boven de Kritische Depositiewaarde van alle habitattypen liggen (met uitzondering van Beken en rivieren met waterplanten). De grote lijn is wel dat de waarden met de tijd in het grootste deel van het Natura 2000-gebied geleidelijk dalen. Nochtans kan worden gesteld dat voor betreffende habitattypen en leefgebieden van Habitatrichtlijnsoorten momenteel sprake is van een overspannen situatie voor wat betreft stikstofdepositie.

De ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw binnen het bestemmingsplan kunnen leiden tot een relatief grote toename van de emissie van stikstofverbindingen. Gelet op de afstand tot de gevoelige habitats en de gevoelige leefgebieden van soorten kan niet worden uitgesloten dat dit leidt tot een (belangrijke) toename van de bijdrage van de landbouw aan de stikstofdepositie in de Kempenland-West.

Habitatkaart stikstof gevoelige habitats Kempenland-West

Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant

Werkkaart, versie 15-07-2010

Figuur 4-4: Stikstofgevoelige habitats Kempenland-West (Provincie Noord-Brabant). Het meest rechts gelegen deel van het Natura 2000-gebied valt binnen de 10km grens rondom het plangebied.

4.1.6.6 Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof: gevoeligheid voor stikstofdepositie

In het Habitatrictlijngebied Hageven komen stikstofgevoelige habitats voor (zie Tabel 4-7). De habitatsorten aangewezen voor dit gebied hebben geen stikstofgevoelige leefgebieden (zie

Tabel 4-9).

Tabel 4-7: Kritische depositiewaarden voor de habitattypen van het Natura 2000-gebied Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse heide, Warmbeek en Wateringen (Van Dobben *et al*, 2012, Alterra, Wageningen).

Habitattypen	KDW (mol/ha/j)	Gevoeligheidsklasse
H2310 Stuiifzandheiden met struikhei	1071	Zeer gevoelig
H2330 Zandverstuivingen	714	Zeer gevoelig
H3110 Zeer zwakgebufferde vennen	429	Zeer gevoelig
H3130 Zwakgebufferde vennen	571	Zeer gevoelig
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	1214	Zeer gevoelig
H4030 Droge heiden	1071	Zeer gevoelig
H6510 Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	1429	Gevoelig
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	1429	Gevoelig
H7210 *Galigaanmoerassen	1571	Gevoelig
H91E0C *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	1857	Gevoelig

In de tabel valt op dat alle habitattypen tot de categorie van voor stikstof zeer gevoelige tot gevoelige habitattypen kunnen worden gerekend.

Bij effecten van stikstofdepositie dient niet alleen naar natuurlijke habitats te worden gekeken, maar ook naar de leefgebieden en voedselbronnen van Habitatrichtlijnsoorten. In het Natura 2000-gebied Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse heide, Warmbeek en Wateringen blijken de leefgebieden en/of belangrijkste voedselbronnen van de habitatrichtlijnsoorten niet gevoelig te zijn voor stikstofdepositie (Tabel 4-8).

Tabel 4-8: Gevoeligheid leefgebieden van Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten van het Natura 2000-gebied Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse heide, Warmbeek en Wateringen voor stikstofdepositie (Grontmij, 2011)

Habitatsoorten	Verblijfplaats/groeiplaats	Foerageerhabitat
H1134 Bittervoorn	Niet gevoelig	Niet gevoelig
H1096 Beekprik	Niet gevoelig	Niet gevoelig

In het Natura 2000-gebied Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof blijken de leefgebieden en/of belangrijkste voedselbronnen van enkele vogelrichtlijnsoorten zeer gevoelig tot gevoelig te zijn voor stikstofdepositie (zie

Tabel 4-9).

Tabel 4-9: Instandhoudingsdoelen Vogelrichtlijngebied Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof.

	Broedhabitat	Foerageerhabitat	Belangrijkste voedselbronnen
Broedvogels, Doortrekkers en wintergasten			
Bergeend	n.v.t	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Blauwborst	Niet gevoelig	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Boomleeuwerik	Zeer gevoelig	Zeer gevoelig	Gevoelig
Bruine Kiekendief	Niet gevoelig	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Dougalls Stern ¹	Niet gevoelig	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Fuut	n.v.t	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Grauwe Klauwier	Zeer gevoelig	Zeer gevoelig	Gevoelig
Ijsvogel	Niet gevoelig	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Kleine Zwaan	n.v.t	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Knobbelzwaan ¹	Niet gevoelig	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Kuifeend	n.v.t	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Meerkoet	n.v.t	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Nachtzwaluw	Zeer gevoelig	Niet gevoelig	Zeer gevoelig
Porseleinhoen	Gevoelig	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Roerdomp	Niet gevoelig	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Tafeleend	n.v.t	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Velduil	Gevoelig	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Visarend	n.v.t	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Wespendief	Niet gevoelig	Gevoelig	Gevoelig
Wilde Eend	n.v.t	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Wintertaling	n.v.t	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Woudaap	Niet gevoelig	Niet gevoelig	Niet gevoelig
Zwarte Specht	Niet gevoelig	Zeer gevoelig	Zeer gevoelig

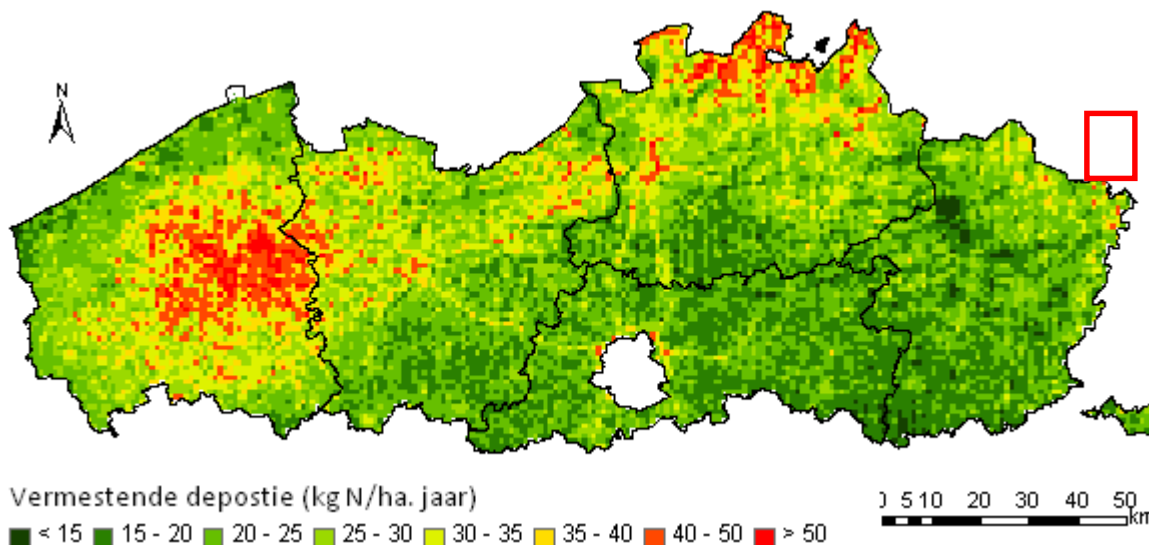
¹) niet in Grontmij, 2011; een onderzoek dat de gevoeligheid van broedhabitats, foerageerhabitats en voedselbronnen voor stikstof heeft beschreven, conclusie obv expert judgement ecologen

Achtergronddepositie

Uit de vergelijking van de achtergronddepositiekaart uit 2009 (zie figuur 4.5) en de achtergronddepositiekaart van het aangrenzende Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux blijkt dat de achtergrondwaarden grotendeels boven de Kritische Depositiewaarde van de habitattypen liggen. Met name de zwak tot zeer zwak gebufferde vennen gelegen binnen de straal van 10 kilometer van het plangebied zijn gevoelig voor een stikstoftoename.

In het Natura 2000-gebied is de achtergronddepositie binnen de straal van 10 kilometer van het plangebied in 2011 gelegen tussen de ca 1540 en 2250 mol/ha/jaar. Dit betekent dat voor alle habitats een overspannen situatie geldt. De grote lijn is wel dat de waarden met de tijd geleidelijk dalen (website Milieurapport Vlaanderen). Nochtans kan worden gesteld dat voor betreffende habitattypen en leefgebieden van het Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten momenteel sprake is van een overspannen situatie voor wat betreft stikstofdepositie.

De ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw binnen het bestemmingsplan kunnen leiden tot een relatief grote toename van de emissie van stikstofverbindingen. Gelet op de afstand tot de gevoelige habitats en de gevoelige leefgebieden van soorten kan niet worden uitgesloten dat dit leidt tot een (belangrijke) toename van de bijdrage van de landbouw aan de stikstofdepositie in de Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof.

Figuur 4-5: Spreiding stikstofdepositie per km² in Vlaanderen, 2009 (Bron: www.milieurapport.be). Rood omkaderd het gebied met de Natura 2000-gebieden Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof.

4.2 Ontwikkelingsmogelijkheden recreatie

Het bestemmingsplan biedt mogelijkheden voor kleinschalige recreatie, zoals kamperen bij de boer. Dit zou kunnen leiden tot enige (beperkte) toename van bezoekers aan de Natura 2000-gebieden, met name het aangrenzende gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux. Het gaat hier alleen om het gebruik van de bestaande structuur door onder andere wandelen en fietsen. Enig extra gebruik van de routes zal niet leiden tot een significante verstoring en blijft verder buiten beschouwing in de Passende beoordeling.

Wel wordt de ontwikkeling van kleinschalige voorzieningen zoals infoborden en picknicktafels in alle bestemmingen in het buitengebied mogelijk gemaakt. Deze voorzieningen kunnen niet zonder meer gerealiseerd worden. Voordat deze ontwikkelingen toegestaan kunnen worden in het kader van Natuur dienen aan een aantal voorwaarden voldaan te worden. De ontwikkelingen kunnen mogelijk gemaakt worden en in gebruik genomen worden met inachtneming van (beperkte) aanvullende voorwaarden zoals 'buiten het broedseizoen' en/of 'niet binnen een verstoringafstand van aanwezige vogels'. De voorzieningen (voor wandel, fiets en kano) dienen derhalve landschappelijk en duurzaam te worden ingepast. Bij het realiseren van dergelijke voorzieningen dient tevens bij de lokale uitwerking getoetst te worden aan de aanwezige natuurwaarden (bijvoorbeeld op belangrijk broedhabitat). Indien deze regels worden opgenomen kunnen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen worden uitgesloten.

4.3 Overige ontwikkelingsmogelijkheden

Dit betreft de mogelijke ontwikkeling van overige bedrijfsmatige activiteiten op de bestaande bouwlocaties (zoals niet-agrarische bedrijven), de ontwikkeling van infrastructuur binnen de daarvoor benoemde bestemmingen, de mogelijkheden voor vergroting van woningen en omvorming van voormalige boerderijen naar een woonbestemming, eventueel met beroep aan huis. Het gaat hier om beperkte ontwikkelingsmogelijkheden die enkel betrekking hebben op het bestaande bouwvlak en/of binnen de vastgestelde bestemming. Daarnaast zijn de locaties buiten de Natura 2000-gebieden gelegen. Hiervan worden geen negatieve effecten op instandhoudingsdoelen worden verwacht.

4.4 Conclusie relevante effecten

In het voorgaande is voor de ontwikkelingsmogelijkheden die het voorgenomen bestemmingsplan biedt, nagegaan of er effecten kunnen zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden in de omgeving. Daarbij is uitgegaan van gebieden tot een afstand van 10 km van de gemeentegrens van het plangebied van het Bestemmingsplan. Daarmee is gekozen voor een ruime benadering, bedoeld om te vermijden dat eventuele effecten 'over het hoofd worden gezien'.

Op grond van de toetsing in voorgaande paragrafen kan worden geconcludeerd dat niet op voorhand kan worden uitgesloten, dat er negatieve gevolgen kunnen zijn van de mogelijke bijdrage van de intensieve veehouderij aan de stikstofdepositie in daarvoor gevoelige habitats en leefgebieden van habitat- en vogelrichtlijnsoorten in de Natura 2000-gebieden Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux en Strabrechtse Heide en Beuven, Kempenland-West en Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof. Effecten van andere factoren op de Natura 2000-gebieden zijn niet aan de orde.

Passende beoordeling Bestemmingsplan Buitengebied Waalre

Projectnr. 259065
5 maart 2013, definitief

5 Nadere beschouwing stikstofdepositie

Uit hoofdstuk 4 is gebleken dat verzuring en vermessing als gevolg van stikstofdepositie door agrarische activiteiten het belangrijkste potentiële negatieve effect vormt op de Natura 2000-gebieden Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux en Strabrechtse Heide en Beuven, Kempenland-West en het Belgische Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof. Om de effecten van het bestemmingsplan Buitengebied Waalre op de stikstofdepositie op gevoelige gebieden in deze Natura 2000-gebieden in kaart te brengen, zijn berekeningen van de stikstofdepositie als gevolg van agrarische activiteiten uitgevoerd. Deze berekeningen laten de bijdragen van de agrarische activiteiten aan de stikstofdepositie in de huidige situatie en de maximale bijdrage op grond van het voorgenomen bestemmingsplan zien. Het verschil tussen beide betreft de maximale bijdrage van het plan. In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de berekeningen en effecten.

5.1 Uitgangspunten

Algemeen

Gezien de omvang van het plangebied zijn de depositieberekeningen uitgevoerd met het Operationele Prioritaire Stoffen model versie 4.3.15 (verder: OPS-pro). Dit model is ontwikkeld door het RIVM/MNP. Met dit model is het mogelijk om het plangebied met haar bronnen in één berekening te vatten en de begrenzings van de verschillende gebieden in te voeren als punt waarop de stikstofdepositie wordt berekend. Ten aanzien van de gehanteerde standaard instellingen van dit programma wordt verwezen naar bijlage 1.

Bronnen

De basis voor het uitvoeren van de ammoniakberekeningen vormt het vergunningenbestand van de gemeente. Dit bestand is voor de afzonderlijke scenario's 'op maat gemaakt'.

Ontvangerpunten

Als ontvangerpunten zijn de randen van de Natura 2000-gebieden Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux en Strabrechtse Heide en Beuven, Kempenland-West en het Belgische Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof gebruikt.

5.2 Scenario's

De volgende twee scenario's zijn beschouwd:

- Huidige situatie;
- Theoretisch maximale situatie.

5.2.1 *Huidige situatie*

Veehouderijen

Het vergunningenbestand van de gemeente vormt het uitgangspunt. De in de vergunningen of meldingen opgenomen veebezetting kan niet worden gebruikt als veebezetting die feitelijk aanwezig is op de bedrijven. Algemeen bekend is dat er minder dieren op veehouderijbedrijven aanwezig zijn als waar een vergunning voor is verleend of melding is gedaan. Hierbij wordt opgemerkt dat de veehouders wel 'het recht' hebben om de vergund/gemelde dieren op elk moment binnen de inrichting te gaan houden. De daadwerkelijk aanwezige veebezetting is enerzijds moeilijk te achterhalen (strijdig met de privacywetgeving) en anderzijds een momentopname die sterk aan fluctuaties onderhevig is. Zodoende is er voor gekozen om de feitelijke situatie zo nauwkeurig mogelijk te benaderen.

Veehouders zijn verplicht om jaarlijks hun veebezetting door te geven aan het CBS. Deze informatie geeft een actueel beeld, welke is gebaseerd op de metingen. Het nadeel is dat de tellingen een momentopname betreffen. Door factoren in de bedrijfsvoering en door 'toevallige' factoren kan dit afwijken van een gemiddelde situatie. Eén van die factoren is de 'functionele leegstand'. Dit betreft de (ge-

middelste) onderbezetting door bedrijfsfactoren zoals afvoer van slachtrijpe dieren, tijdelijke leegstand in verband met onderhoud en reinigen, enzovoort..

Glastuinbouw en co-vergisters

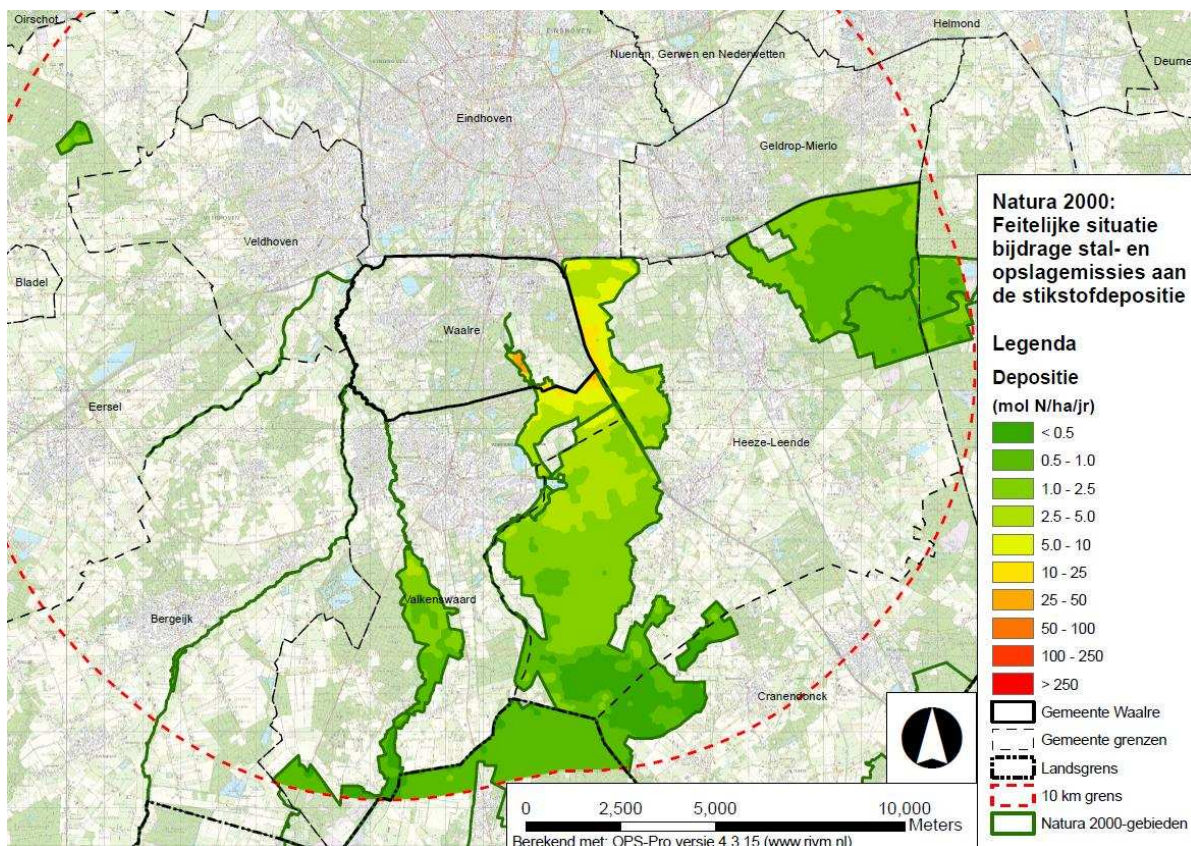
In het buitengebied van Waalre zijn geen glastuinbouw bedrijven en co-vergisters aanwezig.

5.2.2 Maximale mogelijkheden

In dit scenario is het theoretisch maximum in beeld gebracht. Hierbij is invulling gegeven aan de maximale ontwikkelingsruimte die het nieuwe bestemmingsplan mogelijk maakt. De ruimtelijke mogelijkheden van het nieuwe bestemmingsplan (inclusief de flexibiliteitsbepalingen) vormen hiervoor het kader. Zie verder bijlage 1 voor de uitgangspunten.

5.3 Resultaten van de scenariostudie naar stikstofdepositie

In Figuur 5-1 is de huidige bijdrage van de veehouderij (stallen en mestopslagen) aan de stikstofdepositie in een zone van 10 km rond Waalre weergegeven, gebaseerd op de feitelijke situatie.

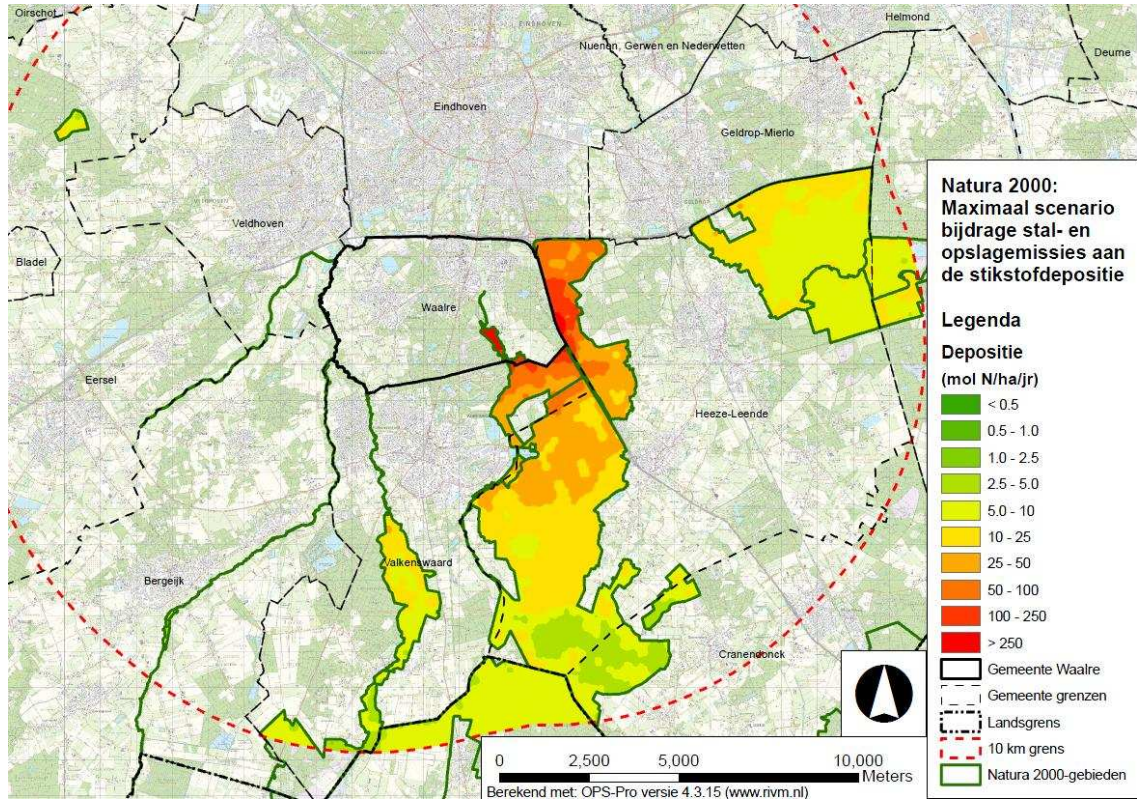

Figuur 5-1 Bijdrage agrarische bedrijven Waalre aan de totale stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux en Strabrechtse Heide en Beuven, Kempenland-West, Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof, gebaseerd op de feitelijke situatie.

Uit de berekeningsresultaten blijkt dat de bijdrage van agrarische activiteiten in Waalre aan de stikstofdepositie van de Natura 2000-gebieden maximaal 569,84 mol N/ha/jaar is.

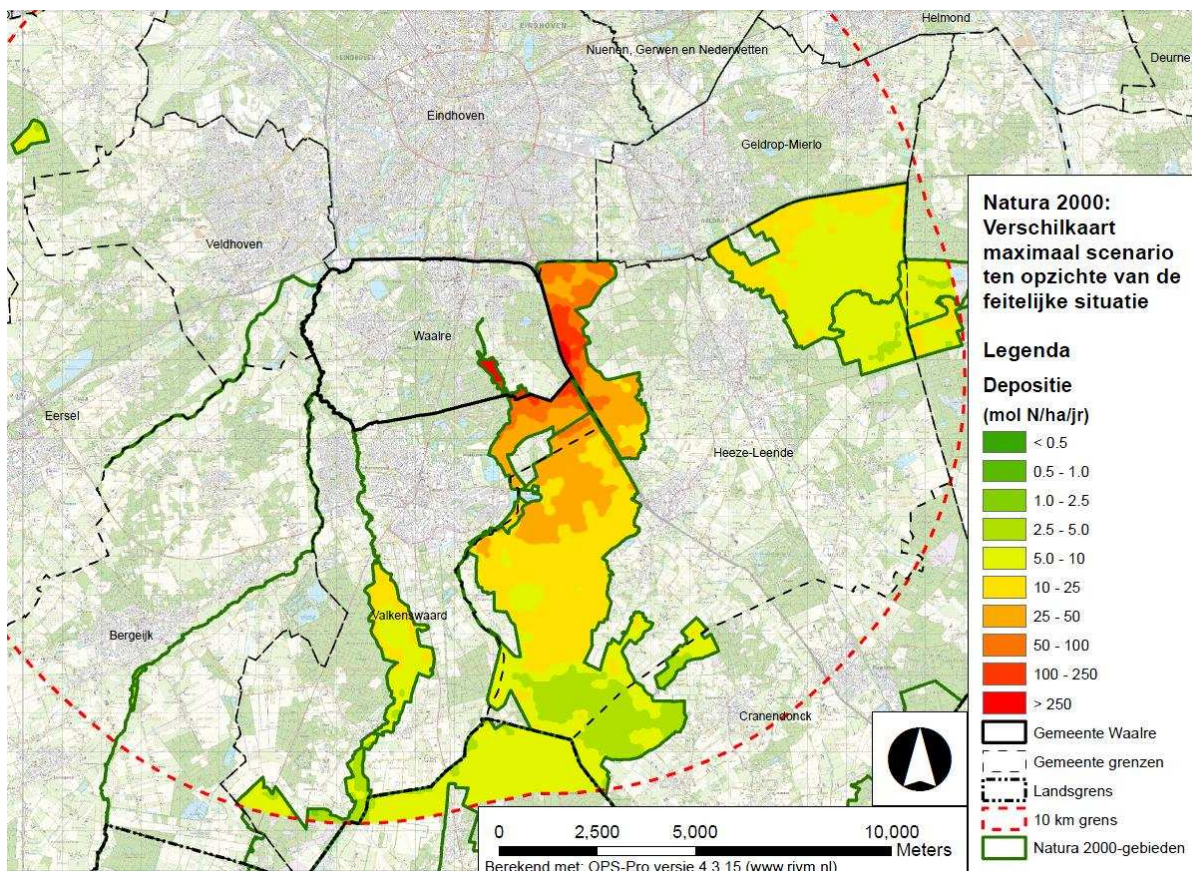
In Figuur 5-2 is de maximale bijdrage van de veehouderijen in het buitengebied van Waalre aan de totale stikstofdepositie van de Natura 2000-gebieden Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux en Strabrechtse Heide en Beuven, Kempenland-West, Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof gegeven. Hieruit blijkt dat, indien ervan uitgegaan wordt dat de bestemmingsplancapaciteit volledig wordt benut, de agrarische bedrijven in het plangebied maximaal

2891,81 mol N/ha/jaar bijdraagt (deze extreem hoge waarde geldt voor de gebieden van het Natura 2000-gebied die op een zeer beperkte afstand gelegen zijn van intensieve veehouderijbedrijven in het buitengebied van Waalre).

Figuur 5-2 Bijdrage agrarische bedrijven Waalre aan de totale stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden Leenderbos, Grote Heide & De Plateaux en Strabrechtse Heide en Beuven, Kempenland-West, Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof, gebaseerd op de maximale situatie.

Figuur 5-3 geeft het verschil tussen de feitelijke en de maximale situatie: de planbijdrage. Hieruit blijkt dat het plan maximaal meer dan 250 mol N/ha/jr bijdraagt aan de totale stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied Leenderbos, Grote Heide & De Plateaux. In de overige Natura 2000-gebieden is de maximale depositie lager (tussen 10 en 25 mol N/ha/jr).

Figuur 5-3 Verschil tussen bijdrage van scenario *maximaal* (maximale planbijdrage) ten opzichte van scenario *feitelijk* in mol N/ha/jr.

5.4 Ecologische gevolgen Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux

De totale hoeveelheid stikstof op de oppervlakte van de habitattypen en de leefgebieden van de soorten (allemaal gevoelig voor stikstofdepositie) in het Natura 2000-gebied Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux is in de plansituatie hoger dan in de feitelijke situatie. Op basis van figuur 5-3 blijkt de hoogste planbijdrage boven de 250 mol N/ha/jaar te zijn. Deze planbijdrage komt voor in het deel van het Natura 2000-gebied gelegen in en grenzend aan het buitengebied van Waalre. Hier zijn gevoelige habitats en leefgebieden van verschillende soorten aanwezig.

Er is sprake van een overspannen situatie. Gezien de hoogte van de achtergronddepositie en de KDW's zal deze planbijdrage leiden tot een verdere aantasting van de kwaliteit van het actueel aanwezige habitattypen en doorvertalend ook voor de gevoelige leefgebieden. Omdat voor alle habitattypen, m.u.v. zandverstuivingen, jeneverbesstruwelen, actieve hoogvenen, pioniervegetaties met snavelbiezen en galigaanmoerassen, een ontwikkeldoelstelling geldt, leidt in principe elke toename tot een mogelijke aantasting van de natuurlijke kenmerken van de habitattypen. In de niet-overspannen situatie bij het habitatype met een 'hogere' KDW ('Beken en rivieren met waterplanten') en in delen van het Natura 2000-gebied met de laagste achtergrondwaarde zal de planbijdrage niet leiden tot een overschrijding van de KDW en blijft de totale depositie (achtergrondwaarde + planbijdrage) onder de KDW zodat een verslechtering van het habitatype niet optreedt.

Ter plaatse van de habitattypen en de leefgebieden is sprake van een dalende trend in de achtergronddepositie door het nemen van generieke maatregelen. Op termijn en mogelijk al binnen de bestemmingsplanperiode zal de totale depositie lager komen te liggen dan in de huidige situatie, ook na volledige benutting van de bestemmingsplancapaciteit. Dat niveau zal wel later bereikt worden dan het geval zou zijn in een situatie zonder dit bestemmingsplan (maximale scenario).

Voor het habitattype Vochtige alluviale bossen (beekgeleidende bossen) geldt dat de achtergrondwaarde zich in de toekomst richting de KDW gaat ontwikkelen of er zelfs onder komt. Bij een achtergrondwaarde rond de KDW kan een planbijdrage net het verschil maken tussen het wel of niet kunnen uitsluiten van significant negatieve effecten.

Met name het deel van het Natura 2000-gebied dat direct grenst aan het buitengebied Waalre en hierbinnen gelegen is, krijgt te maken met een aanzienlijke toename in stikstofdepositie. De grootste toenames vallen plaatselijk samen met de meest gevoelige habitats zoals Zure vennen. De leefgebieden van de aangewezen habitatsoorten staan door de toename in stikstofdepositie ook onder druk. Zo leeft de Gevlekte witsnuitlibel in voedselarme tot matig voedselrijke en gevarieerde verlandingsvegetaties in beschut, ondiep en helder water en een dichte krabbenscheervegetie. In het Natura 2000-gebied vindt de soort zijn leefhabitat in onder andere zwakgebufferde en zure vennen. De kwaliteit van deze habitattypen zullen als gevolg van de mogelijkheden in het bestemmingsplan dermate achteruitgaan waardoor ze geen geschikt leefgebied meer vormen voor de Gevlekte witsnuitlibel. Ook andere soorten kunnen negatieve effecten ondervinden van de stikstoftoename. Het voortbestaan van de Kamsalamander is vooral afhankelijk van de kwaliteit van de voortplantingspoelen. Door de eutrofiering als gevolg van een toename in stikstofdepositie verandert deze kwaliteit. De groeiplaatsen van de Drijvende waterweegbree kunnen ook (negatief) beïnvloed worden door de planbijdrage. Naast de habitatrictlijnsoorten zullen de leefgebieden van de aanwezige vogelsoorten in het Natura 2000-gebied ook onder druk komen te staan door een toename in stikstofdepositie.

Zeker voor de habitattypen met een planbijdrage én een ontwikkeldoelstelling is er sprake van een belemmering van ontwikkeldoelstelling. Vanuit de herstelstrategieën voor stikstofgevoelige habitats (uitgewerkt in het kader van het PAS) zijn verschillende effectgerichte maatregelen benoemd om effecten door stikstofdepositie tegen te gaan (bron: http://pas.natura2000.nl/pages/herstelstrategieen-deel_ii.aspx). Deze zullen de gevolgen van het generieke probleem van de stikstofdepositie aanpakken, maar zijn niet specifiek gekoppeld aan dit bestemmingsplan (maximale scenario).

De kans dat de mogelijke negatieve effecten door de planbijdrage als significant worden beoordeeld is het grootst bij de zeer gevoelige habitattypen en zeer gevoelige leefgebieden met een ontwikkeldoel. Het Natura 2000-gebied Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux bestaat grotendeels uit Zeer gevoelige habitats en gevoelige habitats. Er kan derhalve niet worden uitgesloten dat de natuurlijke kenmerken van de habitattypen en leefgebieden van soorten worden aangetast en het bereiken van een goede staat van instandhouding wordt belemmerd door de planbijdrage. De natuurlijke kenmerken van de niet (stikstof)gevoelige habitats ('Beken en rivieren met waterplanten') worden niet aangetast en het bereiken van een goede staat van instandhouding wordt niet belemmerd door de planbijdrage.

5.5 Ecologische gevolgen Strabrechtse Heide en Beuven

De totale stikstofdepositie op de habitattypen (bijna allemaal zeer gevoelig voor stikstofdepositie) en de leefgebieden van de soorten (deels gevoelig voor stikstofdepositie) in het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven is in de plansituatie hoger dan in de feitelijke situatie. Op basis van figuur 5-3 blijkt de hoogste planbijdrage rond de 10 - 25 mol N /ha/jaar te zijn.

In het geval van de habitats in het Natura 2000-gebied is er sprake van een overspannen situatie. De meeste habitats in het Natura 2000-gebied zijn zeer gevoelig voor stikstofdepositie. In de overspannen situatie is het verschil tussen de achtergrondwaarde en de KDW's zo groot dat deze planbijdrage niet zichtbaar leidt tot een aantasting van de kwaliteit van de actueel aanwezige habitattypen en de gevoelige leefgebieden.

Ter plaatse van de habitattypen en de leefgebieden is sprake van een dalende trend in de achtergronddepositie door het nemen van generieke maatregelen, waarbij de achtergronddepositie op termijn sterker afneemt dan de concentratie toeneemt als gevolg van het plan. Op termijn zal de depositiewaarde lager liggen dan in de huidige situatie het geval is, ook na volledige benutting van de bestemmingsplan capaciteit. Dat niveau zal wel later bereikt worden dan het geval zou zijn in een situatie zon-

der dit bestemmingplan (maximale scenario). Voor het habitattype Vochtige alluviale bossen (beekgeleidende bossen) geldt dat de achtergrondwaarde zich in de toekomst richting de KDW gaat ontwikkelen of er zelfs onder komt. Bij een achtergrondwaarde rond de KDW kan een planbijdrage net het verschil maken tussen het wel of niet kunnen uitsluiten van significant negatieve effecten.

Zeker bij habitattypen met een planbijdrage in een overspannen situatie is er sprake van een belemmering van de instandhoudingsdoelen. Bij de beschrijving van de knelpunten- en kansenanalyse van Strabrechtse Heide en Beuven is eutrofiering van het Natura 2000-gebied (in bijvoorbeeld de vennen en het dal van de Kleine Dommel) en vergrassing van de heide dan ook als knelpunt opgenomen. Naast de gevoelige habitats zijn, net als bij Leenderbos, Groote heide & De Plateaux, de groeiplaatsen (o.a. heide en veenplassen) van de habitatsoort Drijvende Waterweegbree ook als gevoelig voor stikstofdepositie bestempeld. Van de voorkomende vogels is het leefgebied van het woudaapje als mogelijk gevoelig aangemerkt (Alterra, 2012). De leefgebieden van de Roerdomp en de Kraanvogel zijn niet gevoelig voor stikstofdepositie (Grontmij, 2010).

Er zijn - vergelijkbaar met de herstelstrategieën voor stikstofgevoelige habitats (uitgewerkt in het kader van het PAS), effectgerichte maatregelen te benoemen om effecten door stikstofdepositie tegen te gaan. Deze zijn niet specifiek gekoppeld aan dit bestemmingsplan.

De kans op een significant effect is reëel bij de zeer gevoelige habitattypen en zeer gevoelige leefgebieden (Drijvende Waterweegbree). Er kan derhalve niet worden uitgesloten dat de natuurlijke kenmerken van de habitattypen en de gevoelige leefgebieden van soorten worden aangetast en het bereiken van een goede staat van instandhouding wordt belemmerd door de planbijdrage.

5.6 Ecologische gevolgen Kempenland-West

De totale stikstofdepositie op de habitattypen gelegen in een zone rond ca 10 km rond het bestemmingsplangebied (alleen zeer gevoelig tot gevoelig voor stikstofdepositie) en de leefgebieden van de habitatsoorten in het Natura 2000-gebied Kempenland-West is in de plansituatie hoger dan in de feitelijke situatie. Op basis van figuur 5-3 blijkt de hoogste planbijdrage rond de 10 - 25 mol N /ha/jaar te zijn.

In het geval van de aanwezige habitats in het relatief kleine deel van het Natura 2000-gebied dat in een zone rond ca 10 km rond het bestemmingsplangebied valt, is er sprake van een overspannen situatie. Dit deel bestaat voor het grootste gedeelte uit zwakgebufferde vennen. Dit habitattype, en de aangrenzende heidevegetatie, is zeer gevoelig voor stikstofdepositie. In deze overspannen situatie is het verschil tussen de achtergrondwaarde (2430 mol N /ha/jaar) en de KDW's (571 mol N /ha/jaar in het geval van zwakgebufferde vennen) zo groot dat deze planbijdrage niet zichtbaar leidt tot een aantasting van de kwaliteit van de actueel aanwezige habitattypen en de gevoelige leefgebieden. In de niet-overspannen situatie bij het habitattype met een 'hogere' KDW ('Beken en rivieren met waterplanten') en in delen van het Natura 2000-gebied met de laagste achtergrondwaarde zal de planbijdrage niet leiden tot een overschrijding van de KDW en blijft de totale depositie (achtergrondwaarde + planbijdrage) onder de KDW zodat een verslechtering van het habitattype niet optreedt.

Ter plaatse van de habitattypen en de leefgebieden is sprake van een dalende trend in de achtergronddepositie door het nemen van generieke maatregelen, waarbij de achtergronddepositie op termijn sterker afneemt dan de depositie toeneemt als gevolg van het plan. Op termijn zal de depositiewaarde lager liggen dan in de huidige situatie het geval is, ook na volledige benutting van de bestemmingsplan-capaciteit. Dat niveau zal wel later bereikt worden dan het geval zou zijn in een situatie zonder dit bestemmingplan (maximale scenario).

De ecologische relevantie van de depositietoename van stikstof in de vennen kan behalve vanwege de daling van de achtergronddepositie de komende jaren ook worden genuanceerd vanuit het feit dat er andere factoren bepalend zijn voor het voorkomen van het habitattype. Zo is voor het voorkomen van zwakgebufferde vennen de aanvoer van baserijk grondwater t.b.v. de buffering een kritiek punt bij de instandhouding van deze vennen (Beheerplan Kempenland-West, 2009). Hier geldt dus dat stikstofde-

positie een factor is die de verspreiding en behoud van het habitatype beïnvloeden, maar dat deze tevens bepaald wordt door een andere factor die relatie heeft met de toevoer van baserijk grondwater. In de toekomst is een duurzaam herstel van de vennen mogelijk weer denkbaar als gevolg van een afname van de verzurende en vermestende depositie in combinatie met de aanvoer van baserijk water (door bijvoorbeeld het oppompen van baserijk grondwater).

Echter, er is sprake van een planbijdrage én een ontwikkeldoelstelling, dus er is sprake van een belemmering van de ontwikkeldoelstelling van het habitatype. De habitasoort Drijvende waterweegbree vindt hier tevens zijn groeiplaats en kan mogelijk negatieve effecten ondervinden van de stikstofdepositie. Gelet op het feit dat er een overspannen situatie is en een planbijdrage aanwezig is, is het niet uit te sluiten dat de natuurlijke kenmerken van het habitatype aangetast worden en de goede staat van instandhouding belemmerd wordt. De natuurlijke kenmerken van de niet (stikstof)gevoelige habitats ('Beken en rivieren met waterplanten') worden niet aangetast en het bereiken van een goede staat van instandhouding wordt niet belemmerd door de planbijdrage

5.7 Ecologische gevolgen Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof

De totale hoeveelheid stikstof op de oppervlakte van de habitattypen (allemaal gevoelig tot zeer gevoelig voor stikstofdepositie) en de leefgebieden van de soorten (een deel is gevoelig voor stikstofdepositie) in het Natura 2000-gebied Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof is in de plansituatie hoger dan in de feitelijke situatie. Op basis van figuur 5-3 blijkt de hoogste planbijdrage 10 mol N/ha/jaar te zijn.

Er is sprake van een overspannen situatie. In de overspannen situatie is het verschil tussen de achtergrondwaarde en de KDW's zo groot dat deze planbijdrage niet zichtbaar leidt tot een aantasting van de kwaliteit van het actueel aanwezige habitattypen en de gevoelige leefgebieden.

Ter plaatse van de habitattypen en de leefgebieden is sprake van een dalende trend in de achtergronddepositie door het nemen van generieke maatregelen, waarbij de achtergronddepositie op termijn sterker afneemt dan de depositie toeneemt als gevolg van het plan. Op termijn zal de depositiewaarde lager liggen dan in de huidige situatie het geval is, ook na volledige benutting van de bestemmingsplan-capaciteit. Dat niveau zal wel later bereikt worden dan het geval zou zijn in een situatie zonder dit bestemmingplan. Voor het habitatype Vochtige alluviale bossen (beekgeleidende bossen) geldt dat de achtergrondwaarde zich in de toekomst richting de KDW gaat ontwikkelen of er zelfs onder komt. Bij een achtergrondwaarde rond de KDW kan een planbijdrage meetbare of zichtbare effecten hebben op de kwaliteit van de habitattypen.

Er zijn leefgebieden van vogelsoorten in het Natura 2000-gebied die als gevoelig voor stikstofdepositie zijn aangeduid, maar waarbij er andere ecologische procesfactoren bepalend zijn voor het ontstaan, het behoud en de ontwikkeling van deze leefgebieden. Voor watervogels als de fuut is het feit dat de vennen niet uitdrogen belangrijk. Voor de nachtzwaluw en zwarte specht zijn dat het bosbeheer (respectievelijk voldoende kapvlaktes en dood hout). Hier kan stikstofdepositie het dichtgroeien van het gebied wel versnellen.

De kans op een significant effect is het grootst bij de zeer gevoelige habitattypen en zeer gevoelige leefgebieden. Er kan derhalve niet worden uitgesloten dat de natuurlijke kenmerken van de habitattypen en de gevoelige leefgebieden van soorten worden aangetast en het bereiken van een goede staat van instandhouding wordt belemmerd door de planbijdrage. Bij een beperktere gevoeligheid is de kans op een significant negatief effect kleiner (Vochtige alluviale bossen). Dit ondanks het feit dat de berekende bijdrage niet leidt tot waarneembare ecologische effecten (omdat de achtergronddepositie heel hoog is) en dat het behoud van het leefgebied van de vogelsoorten vooral bepaald wordt door andere ecologische procesfactoren.

5.8 Cumulatie

Binnen de invloedzone speelt een aantal andere ontwikkelingen die (kunnen) leiden tot een wezenlijke toename van stikstofdepositie op de aanwezige Natura 2000-gebieden. Naast enige woningbouwlocaties is met name de voorgenomen aanleg van de N69 door het buitengebied ten westen van Waalre een toekomstige bron van stikstofdepositie. Voor de N69 is reeds een plan-MER (met eerste indicatieve passende beoordeling) en Structuurvisie opgesteld. Momenteel (maart 2013) wordt een provinciaal inpassingsplan opgesteld met bijbehorende project-MER (inclusief passende beoordeling). De (eventuele) stikstofproblematiek van de N69 wordt daarmee separaat afgewogen.

Analyse van het cumulatieve effect van de ontwikkelingen in bestemmingsplan Buitengebied Waalre en de overige (autonome) ontwikkelingen heeft niet zoveel meerwaarde. De ontwikkelingen binnen bestemmingsplan Buitengebied Waalre leiden op zich al tot significante effecten, die tot aanvullende maatregelen nopen. De autonome ontwikkelingen veranderen aan dit feit niets. Vandaar dat in de passende beoordeling verder niet is ingegaan op cumulatieve effecten.

6 Conclusies en aanbevelingen

In de Passende beoordeling zijn de effecten van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan Buitengebied Waalre mogelijk gemaakt op de Natura 2000-gebieden Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux en Strabrechtse Heide en Beuven, Kempenland-West, Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenhede, Stamprooierbroek en Mariahof beschreven. Het betreft met name de effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie.

De beoordeling vindt plaats volgens onderstaande tabel.

Toelichting beoordeling	
Geen kans op significant negatief effect	<ul style="list-style-type: none"> • Geen stikstofgevoelig habitat of leefgebied van soort • Planbijdrage beïnvloedt de natuurlijke kenmerken van het habitat of leefgebied niet.
Beperkte kans op significant negatief effect	<ul style="list-style-type: none"> • Beperkt stikstofgevoelig habitat of leefgebied van soort; • Planbijdrage in overspannen situatie; • Door generieke daling van de achtergrondwaarde vormt de planbijdrage een beperkte vertraging van het moment dat de achtergrondwaarde het niveau bereikt dat het risico op een significant negatief effect is uitgesloten; • Geen natuurlijke buffering van het systeem die het ecologische effect van een planbijdrage kan voorkomen of beperken; • Behouddoelstelling voor oppervlakte en kwaliteit.
Kans op significant negatief effect	<ul style="list-style-type: none"> • (Beperkt tot Zeer) Stikstofgevoelig habitat of leefgebied van soort; • Planbijdrage in overspannen situatie; • Geen natuurlijke buffering van het systeem die het ecologische effect van een planbijdrage kan voorkomen of beperken; • Behouddoelstelling voor oppervlakte en kwaliteit.
Grote kans op significant negatief effect	<ul style="list-style-type: none"> • (Zeer) Stikstofgevoelig habitat of leefgebied van soort; • Planbijdrage in overspannen situatie; • Geen natuurlijke buffering van het systeem die het ecologische effect van een planbijdrage kan voorkomen of beperken; • Ontwikkeldoelstelling voor kwaliteit (en soms ook oppervlakte).

6.1 Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux

In tabel 6-1 is de beoordeling van de effecten op de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux opgenomen als gevolg van de toename aan stikstofdepositie (planbijdrage als gevolg van het bestemmingsplan Buitengebied Waalre).

Op grond van deze punten kan worden geconcludeerd dat significant negatieve effecten als gevolg van het bestemmingsplan Buitengebied Waalre op beschermde habitattypen en habitat- en vogelsoorten in het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide en Plateaux op voorhand niet uit te sluiten zijn. De natuurlijke kenmerken van het onderzochte Natura 2000-gebied worden, als gevolg van de toename aan stikstofdepositie, mogelijk aangetast

Tabel 6-1: Beoordeling effect op instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux

Habitattypen		Beoordeling effect
H2310	Stuifzandheiden met struikheide	
H2330	Zandverstuivingen	
H3130	Zwakgebufferde vennen	
H3160	Zure vennen	
H3260	Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	
H4010	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	
H4030	Droge heiden	
H5130	Jeneverbesstruwelen	
H6510	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	
H7110	*Actieve hoogvenen (heideveentjes)	
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	
H7210	*Galigaanmoerassen	
H91D0	*Hoogveenbossen	
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	
Habitatsoorten		
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	
H1096	Beekprik	
H1134	Bittervoorn	
H1166	Kamsalamander	
H1831	Drijvende waterweegbree	
Broedvogels		
A224	Nachtzwaluw	
A246	Boomleeuwerik	
A276	Roodborsttapuit	

6.2 Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven

In tabel 6-2 is de beoordeling van de effecten op de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven opgenomen als gevolg van de toename aan stikstofdepositie (planbijdrage als gevolg van het bestemmingsplan Buitengebied Waalre).

Tabel 6-2: Beoordeling Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven

Habitattypen		Beoordeling effect
H2310	Stuifzandheiden met struikheide	
H2330	Zandverstuivingen	
H3110	Zeer zwakgebufferde vennen	
H3130	Zwakgebufferde vennen	
H3160	Zure vennen	
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	
H91E0C	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	
Habitatsoorten		Beoordeling effect
H1831	Drijvende Waterweegbree	
Broedvogels		Beoordeling effect
A021	Roerdomp	
A022	Woudaapje	
Niet-Broedvogelsoorten		Beoordeling effect
A127	Kraanvogel	

Op grond van deze punten kan worden geconcludeerd dat significant negatieve effecten als gevolg van het bestemmingsplan Waalre op beschermde habitattypen en habitat- en vogelsoorten in het Natura

2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven op voorhand niet uit te sluiten zijn. De natuurlijke kenmerken van het onderzochte Natura 2000-gebied worden, als gevolg van de toename aan stikstofdepositie, mogelijk aangetast.

6.3 Natura 2000-gebied Kempenland-West

In tabel 6-3 is de beoordeling van de effecten op de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Kempenland-West opgenomen als gevolg van de toename aan stikstofdepositie (planbijdrage als gevolg van het bestemmingsplan Buitengebied Waalre).

Tabel 6-3: Beoordeling Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Kempenland-West

Habitattypen		Beoordeling effect
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	
H3130	Zwakgebufferde vennen	
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	
H4030	Droge heiden	
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	
H91E0C	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	
Habitatsoorten		Beoordeling effect
H1149	Kleine modderkruiper	
H1831	Drijvende waterweegbree	

Op grond van deze punten kan worden geconcludeerd dat significant negatieve effecten als gevolg van het bestemmingsplan Waalre op beschermde habitattypen en habitat- en vogelsoorten in het Natura 2000-gebied Kempenland-West op voorhand niet uit te sluiten zijn. De natuurlijke kenmerken van het onderzochte Natura 2000-gebied worden, als gevolg van de toename aan stikstofdepositie, mogelijk aangetast.

6.4 Natura 2000-gebied Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof

In tabel 6-4 is de beoordeling van de effecten op de instandhoudingsdoelen voor het Habitatrictlijn gebied Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse heide, Warmbeek en Wateringen opgenomen als gevolg van de toename aan stikstofdepositie (planbijdrage als gevolg van het bestemmingsplan Waalre). In tabel 6-5 is de beoordeling van het Vogelrichtlijngebied Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof weergegeven. Voor het Natura 2000-gebied de Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof is geen onderscheid gemaakt in een behoud- of ontwikkeldoelstelling, daarom is bij dit Natura 2000-gebied een andere beoordeling dan bij de Nederlandse gebieden gehanteerd. Onderstaande beoordeling is geredeneerd vanuit een worst-case (ontwikeldoelstelling).

Toelichting beoordeling	
Geen kans op significant negatief effect	<ul style="list-style-type: none"> • Geen stikstofgevoelig habitat of leefgebied van soort • Planbijdrage beïnvloedt de natuurlijke kenmerken van het habitat of leefgebied niet.
Kans op significant negatief effect	<ul style="list-style-type: none"> • Beperkt stikstofgevoelig habitat of leefgebied van soort; • Planbijdrage in overspannen situatie; • Door generieke daling van de achtergrondwaarde vormt de planbijdrage een beperkte vertraging van het moment dat de achtergrondwaarde het niveau bereikt dat het risico op een significant negatief effect is uitgesloten; • Geen natuurlijke buffering van het systeem die het ecologische effect van een planbijdrage kan voorkomen of beperken; • Behoud- of ontwikkeldoelstelling voor oppervlakte en kwaliteit 1).
Grote kans op significant negatief effect	<ul style="list-style-type: none"> • (Zeer) Stikstofgevoelig habitat of leefgebied van soort; • Planbijdrage in overspannen situatie; • Geen natuurlijke buffering van het systeem die het ecologische effect van een planbijdrage kan voorkomen of beperken;

	• Behoud- of ontwikkeldoelstelling voor oppervlakte en kwaliteit 1).
--	--

Tabel 6-4: Beoordeling Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse heide, Warmbeek en Wateringen

Habitattypen		Beoordeling effect
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	
H2330	Zandverstuivingen	
H3110	Zeer zwakgebufferde vennen	
H3130	Zwakgebufferde vennen	
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	
H4030	Droge heiden	
H6510	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	
H7210 *	Galigaanmoerassen	
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	
Habitatsoorten		Beoordeling effect
H1134	Bittervoorn	
H1096	Beekprik	

Tabel 6-5: Instandhoudingsdoelen Vogelrichtlijngebied Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof.

	Beoordeling effect
Broedvogels, Doortrekkers en wintergasten	
Bergeend	
Blauwborst	
Boomleeuwerik	
Bruine Kiekendief	
Dougalls Stern ¹	
Fuut	
Grauwe Klauwier	
Ijsvogel	
Kleine Zwaan	
Knobbelzwaan ¹	
Kuifeend	
Meerkoet	
Nachtzwaluw	
Porseleinhoen	
Roerdomp	
Tafeleend	
Velduil	
Visarend	
Wespendief	
Wilde Eend	
Wintertaling	
Woudaap	
Zwarte Specht	

Op grond van deze punten kan worden geconcludeerd dat significant negatieve effecten als gevolg van het bestemmingsplan Buitengebied Waalre op beschermde habitattypen en habitat- en vogelsoorten in het Natura 2000-gebied Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof op voorhand niet uit te sluiten zijn. De natuurlijke kenmerken van het onderzochte Natura 2000-gebied worden, als gevolg van de toename aan stikstofdepositie, mogelijk aangetast.

6.5 Oplossingsrichtingen ?

De huidige stikstofbelasting op de Natura 2000 gebieden in en in de omgeving van bestemmingsplan Buitengebied Waalre is in de huidige situatie al (veel) hoger dan de kritische depositiewaarde. Auto-noom neemt de stikstof-belasting af, maar blijft boven de kritische depositiewaarde. De bijdrage van de agrarische bedrijvigheid in de huidige en autonome situatie is relatief beperkt⁴. In de (maximale) plan-situatie neemt deze bijdrage (fors) toe. Deze bijdrage is ecologisch significant, aangezien in een "overspannen situatie" elke toename significant wordt beschouwd. In feite geeft de passende beoordeling aan dat elke uitbreiding van veehouderijbedrijven significante negatieve effecten heeft op de omliggende Natura 2000-gebieden.

Consequentie van de te hoge stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden is dat het bestemmingsplan, zonder aanvullende maatregelen, in strijd is met de Natuurbeschermingswet 1998 en er sprake is van een onuitvoerbaar plan.

Dat de Natura 2000-gebieden, ook zonder de ontwikkelingen in het plangebied van Buitengebied Waalre al een te hoge stikstofbelasting kennen, neemt niet weg dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een toename van de stikstofdepositie. Ook mag niet op de autonome afname worden geanticipeerd

Oplossingsrichtingen ?

Het probleem van de stikstofproblematiek speelt momenteel in grote delen van het landelijk gebied in Nederland. Door gemeenten, adviesbureaus en de commissie m.e.r. wordt naarstig gezocht naar oplossingsrichtingen, zodat (beperkte) ontwikkeling van agrarische bedrijvigheid mogelijk blijft in de nabijheid van een Natura 2000-gebied. Gezocht wordt naar zowel milieutechnische als planologische mogelijkheden. Daarnaast wordt ook gewerkt aan generiek beleid om de problematiek breder aan te pakken. Landelijk wordt gewerkt aan de PAS (Programmatische Aanpak Stikstofdepositie). Provinciaal heeft de provincie de Verordening Stikstof en Natura 2000 vastgesteld.

Tot op heden is er nog geen eenduidige, breed toepasbare juridisch haalbare oplossing voorhanden voor het opstellen van plannen, die uitbreiding van agrarische bedrijvigheid zonder in conflict te komen met de natuurdoelstellingen van een nabijgelegen Natura 2000-gebied.

Hierna wordt een overzicht gegeven van mogelijke oplossingsrichtingen, die zijn bedacht, voorgesteld en getoetst met een indicatie van de consequenties en haalbaarheid ervan.

1. Rekenen met een realistisch scenario in plaats van maximaal scenario

In de passende beoordeling en het plan-MER is uitgegaan maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Dit is vereist vanuit de m.e.r.-methodiek en de commissie m.e.r. De maximale invulling van de planologische ruimte is veel groter dan op grond van economische trends mag worden verwacht. Agevraagd kan worden of al deze ontwikkelingen zullen plaatsvinden en/of niet gerekend moet worden met een meer realistisch (reëel verwacht maximum) scenario. M.e.r.-methodologisch is dit echter niet toegestaan. Daarnaast is ook bij een realistisch scenario sprake van een toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de huidige situatie, en daarmee van negatieve effecten op Natura 2000-gebied.

2. Anticiperen op PAS en Verordening Stikstof en Natura 2000

Landelijk wordt gewerkt aan de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Hierin wordt landelijk en per Natura 2000-gebied beleid inzake depositie en de herstelmaatregelen en systeemgerichte maatregelen nader uitgewerkt. Door een combinatie van generieke maatregelen op het gebied van het terugdringen

---

1. ⁴ Berekend is de uitstoot uit stallen. Dit zijn de maatgevende bronnen. Het effect van de toename van verkeer is zeer beperkt. De depositie van stikstof als gevolg van verkeer is geconcentreerd in een zone dicht langs de wegen. Het grootste gedeelte van de stikstofdepositie treedt binnen 500 meter langs de weg op. Rijkswaterstaat hanteert 3 km als invloedsgebied. Gevoelige Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand van de desbetreffende wegen. De beperkte verkeersaantrekkende werking leidt niet tot significante effecten op Natura2000-gebied.

van depositie en maatregelen in het Natura 2000-gebied wordt de kwaliteit in Natura 2000-gebieden verbeterd en ontstaat mogelijk weer meer ontwikkelingsruimte voor ruimtelijke ontwikkelingen. Jurisprudentie laat echter zien, dat bij vaststelling van plannen hier niet op mag worden geanticipeerd (betreft namelijk een afweging door een andere overheid, bovendien is de directe samenhang in besluitvorming onvoldoende geborgd). Daarnaast zal het PAS voorlopig nog niet in werking treden (verwachting op zijn vroegst begin 2014). PAS biedt dus vooralsnog geen oplossing.

De provincie Noord-Brabant heeft de Verordening Stikstof en Natura 2000 vastgesteld. Hierin is een stelsel van maatregelen vastgelegd die ertoe moet leiden dat de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden afneemt zonder dat agrarische ontwikkeling geheel onmogelijk wordt gemaakt. Onder andere is vastgelegd dat in alle nieuwe en te renoveren stallen in Brabant extra emissiebeperkende stalsystemen moeten worden toegepast. Hierdoor zal ook bij een toename van het aantal dieren op een veehouderij, in veel gevallen toch geen sprake zijn van een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Mocht er, ondanks de toegepaste extra emissiebeperkende stalsystemen, toch nog sprake zijn van een toename, dan mag deze alleen plaatsvinden als elders in het gebied een bedrijf stopt waardoor de stikstofdepositie per saldo toch niet toeneemt. Dit noemt men het salderen en gebeurt via een door de provincie beheerde depositiebank. Bij het salderen vindt ook nog een 'afroming van de stikstofrechten' plaats: er wordt meer stikstof uit de bank gehaald dan strikt voor de saldering nodig is. Dit heeft uiteraard een extra positief effect voor de Natura 2000-gebieden. Dit geheel zorgt ervoor dat toename van de stikstofdepositie en significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen worden voorkómen. Het zal in totaal zelfs leiden tot een geleidelijke afname van de stikstofbelasting.

De commissie m.e.r. ziet dit als mogelijke maatregel, maar jurisprudentie laat zien dat net zoals bij het PAS hierop niet mag worden geanticipeerd of dat concrete besluiten ten aanzien van gebruik van de depositiebank moeten worden overlegd. Bovendien laten de eerste ervaringen met de depositiebank zien dat er in de praktijk nog de nodige haken en ogen zijn. Gebruik maken van deze de "Verordening Stikstof en Natura 2000" lijkt daarom voor Buitengebied Waalre vooralsnog ook geen oplossing.

3. Bronmaatregelen: maatregelen in de bedrijfsvoering

Technisch gezien zijn er allerlei mogelijkheden om in de bedrijfsvoering de uitstoot van depositie te verminderen.

- Toepassen van bronmaatregelen, zoals:
  - o Eiwitarm voeren in de melkveehouderij;
  - o Mestaanwending aanscherpen;
  - o Emissiearme rundvee- en kalverstallen;
  - o Luchtwassers op (intensieve) veehouderijen;
  - o Wko in glastuinbouw
  - o Beëindiging of verplaatsing van bedrijven met piekbelastingen;
- Compenseren van de emissie van de uitbreiding door verlaging van de emissie van bestaande stallen (saldering binnen één bedrijf);

In de praktijk zal de vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet er ook voor zorgen dat bij uitbreiding of nieuwvestiging van veehouderijen of glastuinbouw geen toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden op zal treden. Daarmee worden dus ook (extra) effecten van stikstofdepositie en de kans op significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen voorkomen. Het 'stand-still-beginsel' (per bedrijf geen toename van de stikstofdepositie) geldt ook nu al. Echter, deze maatregelen zijn niet vast te leggen in een bestemmingsplan en kunnen daarmee niet gebruikt worden voor een planologisch uitvoerbare oplossing. Verwijzen naar de vervolgpprocedure (vergunning afhankelijk stellen van toekomstige onzekere gebeurtenis) en aangeven dat dan ingezet wordt op bovenstaande maatregelen is juridisch niet houdbaar.

4. (Verdere) planologische beperking van uitbreidingsmogelijkheden

Om de stikstofuitstoot te verkleinen is verkleining of geheel schrappen van uitbreidingsruimte en het onmogelijk maken van omschakeling een planologisch probaat middel. Elke uitbreiding en/of omschakeling zal dan een eigen planologische procedure moeten doorlopen. Vraag is echter of het politiek-

bestuurlijk en maatschappelijk aanvaardbaar is: agrarische bedrijven verliezen hun “reguliere” uitbreidingsmogelijkheden (“al verworven rechten”), er kan sprake zijn van planschadeclaims.

5. Voorwaardelijke bepaling opnemen in het bestemmingsplan: uitbreiden alleen als...

In diverse bestemmingsplannen Buitengebied is geprobeerd de stikstofproblematiek te “tackelen” door het opnemen van voorwaardelijke bepalingen in het bestemmingsplan:

- Uitbreiding is alleen mogelijk mits voldaan wordt aan de Natuurbeschermingswet
- Uitbreiding is alleen als er geen toename is van stikstofdepositie

Hoewel nog niet alle mogelijkheden juridisch zijn getoetst door de Raad van State, lijken voorwaardelijke bepalingen vooralsnog niet houdbaar: uitstellen van de onderzoeksplicht en/of verwijzen naar vervolgbesluiten van een ander bevoegd gezag, worden juridisch niet worden geaccepteerd.

6. Saldering: uitbreiding toegestaan, mits elders sanering

Een pragmatische oplossingsrichting is salderen: het genereren van ontwikkelingsruimte door sanering elders. Landelijk en provinciaal wordt deze oplossingsrichting uitgewerkt, maar is nog niet toepasbaar en juridisch houdbaar. Saldering binnen het plangebied zou wel kunnen, mits er een directe planologische koppeling bestaat tussen de sanering en de ontwikkelingen met toename. Saldering moet binnenplans of met een duidelijke koppeling naar het bestemmingsplan worden vastgelegd. Dit wordt momenteel in den lande op diverse manieren uitprobeerde. Jurisprudentie laat zien dat saldering op zich mogelijkheden biedt bij projecten, maar dat er aan saldering, met name op planniveau, (nog) heel veel haken en ogen zitten. Daarnaast is de vraag in hoeverre er mogelijkheden voor sanering bestaan in Waalre.

7. Beheermaatregelen in Natura 2000-gebieden

Naast bronmaatregelen en saldering zijn ook maatregelen mogelijk aan de ontvangerkant: de Natura 2000-gebieden. Theoretisch kan met beheermaatregelen de ecologische kwaliteit zodanig worden verbeterd dat het niet/minder gevoelig wordt voor toename van stikstofdepositie. Gedacht kan worden aan maatregelen om de stikstof te verminderen of maatregelen om andere aspecten zoals bijvoorbeeld de hydrologische situatie te verbeteren. Op dit moment kan echter nog niet worden aangegeven of deze maatregelen voldoende zijn om significante negatieve effecten op Natura 2000-gebied te voorkomen. Daarnaast is het moeilijk om dit planologisch-juridisch robuust vast te leggen. Het is niet wenselijk om beheer onderdeel te laten uitmaken van Bestemmingsplan Buitengebied Waalre. Als vanuit de PAS of het Natura 2000-beheerplan andere ideeën naar voor komen, zou het Bestemmingsplan belemmerend kunnen werken. Bovendien is onduidelijk welke beheermaatregelen als bestaand gebruik in het beheerplan zijn opgenomen. Deze maatregelen mogen niet gebruikt worden om de significant negatieve effecten van het plan te voorkomen. Echter, het reguliere beheer om de effecten van de hoge achtergrondwaarden te beperken, zou afdoende kunnen zijn om de effecten van de planbijdrage te voorkomen. Dan zou een convenant tussen gemeente en terreinbeheerders een tussenoplossing kunnen vormen (tot vaststellen PAS of mogelijk tot vaststelling Beheerplan).

Passende beoordeling Bestemmingsplan Buitengebied Waalre

Projectnr. 259065
5 maart 2013, definitief

7 Literatuur

Dobben, H.F. van, R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg, 2012. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 2397 2397.

Gemeente Waalre, z.d (a). Toelichting Bestemmingsplan Buitengebied Waalre.

Gies, T.J.A., J. Kros & J.C.H Voogd, 2009. Effecten van maatregelen in de landbouw op stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1927.

Grontmij, 24 januari 2011. Quick scan invloed stikstofdepositie rijkswegenprojecten op Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten en Beschermde natuurmonumenten; verkennend onderzoek naar de gevoeligheid van VR- en HR-soorten en soorten waarvoor Beschermde natuurmonumenten zijn aangewezen voor stikstofdepositie, en de aandachtspunten voor beoordeling daarvan binnen rijkswegenprojecten. In opdracht van Dienst Verkeer en Scheepvaart (DVS), in afstemming met de Corporate Dienst, Expertise. Houten.

Overloop S. (red), augustus 2011. Milieurapport Vlaanderen. MIRA Achtergronddocument Thema Vermesting. Vlaamse Milieumaatschappij.

PAS-herstelstrategieën

Provincie Noord-Brabant, mei 2009. Beheerplan Natura 2000 Kempenland-West. Werkdocument

Website Ministerie EZ (aanwijzingsbesluiten)

Passende beoordeling Bestemmingsplan Buitengebied Waalre

Projectnr. 259065
5 maart 2013, definitief

Bijlage 1. Uitwerking uitgangspunten rekenmodel stikstofdepositie

Berekeningen

- Feitelijke situatie (wat overeenkomt met de referentiesituatie omdat geen autonome ontwikkelingen spelen)
- Maximaal (voornemen maximaal ingevuld)

Autonome ontwikkeling

Naar alle waarschijnlijkheid voldoen de agrarische bedrijven aan BBT (maximale emissie volgens Besluit huisvesting). Mochten enkele bedrijven hier (nog) niet aan voldoen dan wordt het verschil in emissie tussen feitelijk en 'BBT' dermate gering geacht dat dit nauwelijks invloed heeft op de resultaten van de berekeningen. Hiermee is de feitelijke situatie gelijk aan de referentiesituatie van het MER.

Zeer kwetsbare gebieden ingevolge de Wav en Extensiveringsgebieden

Binnen de gemeentegrenzen liggen zeer kwetsbare gebieden.

- Intensieve bedrijven in de zone groeien niet; de maximale emissie is gelijk aan de vergunde emissie.
- Grondgebonden bedrijven in de zone groeien naar de maximale omvang als bedoeld in de Wav;

Binnen de gemeente Waalre zijn 29 agrarische bedrijven aanwezig. 8 bedrijven zijn gelegen in het verwevingsgebied, de overige bedrijven in het extensiveringsgebied.

Er zijn geen gespecialiseerde intensieve bedrijven binnen de gemeente gelegen. Wel heeft de gemeente 8 bedrijven met een intensieve neventak welke om die reden in het bestemmingsplan zijn aangeduid als IV-locatie. De groeimogelijkheden voor intensieve veehouderij en niet intensieve veehouderij verschillen op basis van de ligging, te weten binnen of buiten het extensiveringsgebied. Dit wordt onder het kopje 'Maximaal scenario' verder uitgewerkt.

Uitgangspunten rekenmodel

Voor het uitvoeren van de berekening is gebruik gemaakt van OPS-pro versie 4.3. Alle agrarische bedrijven binnen de gekozen grids, zijn opgenomen in de bronbestanden. Voor de berekeningen zijn algemeen geaccepteerde defaultwaarden voor de parameters gemiddelde gebouwhoogte (gem GH), schoorsteenbinnendiameter (ST bindiam), uittreesnelheid (ST-uittree) ingevoerd.

Emissiepunthoogte natuurlijke ventilatie: 1,5 meter (grondgebonden bedrijven)

Emissiepunthoogte mechanische ventilatie: 5 meter (IV bedrijven en glastuinbouw)

Luchtsnelheid: natuurlijke ventilatie: 0,4 meter per seconde (grondgebonden bedrijven)

Luchtsnelheid: mechanische ventilatie: 4 meter per seconde (IV bedrijven)

Diameter uitstroomopening: 0,5 meter

Receptorpunten

Op de randen van de volgende Natura2000 gebieden:

Nederland:

- Groote Heide - de Plateaux (Valkenswaard)
- Leenderbos en Groot Heide (Heeze Linde)
- Strubrechtse Heiden en Beuven (Heeze Linde)
- Kemperland Groote en Kleine Meer (Eersel)

België:

- Hamanterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierheide en Mariahof

Uitgangspunten feitelijke situatie / referentiesituatie:

Autonome ontwikkeling

De huisvestingsystemen binnen de veehouderijen voldoen aan BBT (maximale emissiewaarden volgens Besluit huisvesting). Daarnaast zijn er geen overige autonome ontwikkelingen bekend. Hierdoor komt de feitelijke veebezetting overeen met de referentiesituatie.

Feitelijke situatie veehouderijen

		CBS inclusief 10%	web-bvb	correctiepercentage (Cbs +10%)
CBS omschrijving	CBS 2012⁵	functionele leegstand	sep-12	(reductie t.o.v. web bvb 2012)
Melk- en kalfkoeien (>= 2 jaar)	587	646	1298	50%
Jongvee voor de melkveehouderij	493	542	738	17%
Zoogkoeien	35	39	32	-/- 21%
Vleesvee	1050	1155	1115	3%
Biggen	0	0	60	-
Fokvarkens	0	0	25	-
Vleesvarkens	590	649	642	-/- 1%
Dekberen	0	0	1	-
Leghennen, ouderdieren van leghen- nen	0	0	1619	-
Vleeskuikens, ouderdieren van vlees- kuikens	0	0	0	-
Konijnen	0	0	0	-
Geiten	1	1	6	83%
Paarden en pony's	107	118	227	48%
Schapen	20	22	572	96%

Een negatief getal betekend in dat er in werkelijkheid meer dieren zijn dan dat de vergunning toelaat.

Glastuinbouw

Binnen het plangebied zijn geen glastuinbouwlocaties gelegen

Co-vergisting

In de huidige situatie zijn er geen covergisters aanwezig in het plangebied.

---

⁵ Voorlopige cijfers

Uitgangspunten maximaal scenario:

In dit scenario wordt het theoretische maximum als uitgangspunt gehanteerd. Hierbij wordt op onderstaande werkwijze invulling gegeven aan de maximale ontwikkelingsruimte die het nieuwe bestemmingsplan mogelijk maakt (De ruimtelijke mogelijkheden vormen hiervoor het kader). Hierbij gelden de algemene randvoorwaarden (extensiveringsgebied, zeer kwetsbaar gebied).

Bouwen in meerdere bouwlagen

Uitgangspunt is dat dieren niet op meerdere bouwlagen worden gehuisvest. Met uitzondering van legkippen waar ten hoogste 2 bouwlagen als zodanig mogen worden gebruikt. Indien noodzakelijk wordt het bestemmingsplan hier op aangepast.

Dieren per oppervlakte eenheid

Melkkoeien

Op basis van de Verordening Ruimte en Grondgebonden Melkrundveehouderij, Igo adviescommissie landbouw en milieu (2 mei 2011) kunnen op 1,5 ha 200 melkkoeien en 140 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar worden gehouden (2446 kg NH₃).

(Vlees)varkens

Modelmatig wordt gerekend met het houden van vleesvarkens. Dit omdat binnen de gemeente geen fokvarkens aanwezig zijn en vleesvarkens een hogere emissie veroorzaken. Van de aangeleverde bebouwde oppervlaktes is 90 % beschikbaar voor het huisvesten van dieren. Conform het toekomstige varkensbesluit moet een vleesvarken kunnen beschikken over 1 m² per dier. Voor berekening van de maximale situatie (1,5 ha bouwblok) wordt uitgegaan van: 65% van het bruto bouwvlak is bebouwd met stallen / 90% van de staloppervlak is beschikbaar voor het huisvesten van vleesvarkens / per vleesvarken geldt 1 m² vloeroppervlak

Algemeen:

- In het verwevingsgebied is groei van intensieve veehouderijbedrijven/locaties mogelijk tot 1,5 ha bouwvlak.
- Binnen het verwevingsgebied bevinden zich 8 veehouderijlocaties: Heuvelstraat 18, Mosbroekseweg 4, Heikantstraat 29, Heikantstraat 25, Heikantstraat 20, Gildebosweg 7/7a, OLV dijk 49, OLV dijk 80
- In het verwevingsgebied is omschakeling/hervestiging van naar een intensieve veehouderij toegestaan mits de oppervlakte van het bouwvlak niet meer dan 1,5 bedraagt en de locaties als duurzaam kunnen worden aangemerkt. De in bovenstaande lijst vermelde inrichtingen (met uitzondering van OLV dijk 49 en 80) worden aangemerkt als duurzaam en beschikken over de mogelijkheid om om te schakelen naar IV
- Binnen extensiveringsgebieden en de daaromheen gelegen WAV-zone kunnen niet intensieve veehouderijen groeien tot het plafond volgens de WAV, zijnde 200 melkkoeien en 140 stuks jongvee.
- Grondgebonden veehouderijbedrijven kunnen hun bouwvlak vergroten tot 1,5 ha, zowel in verweving als extensiveringsgebieden.

- De volgende locaties met intensieve veehouderij zijn gelegen in het extensiveringsgebied: Loon 3, Timmereind 5a, Dommelseweg 5, Achtereind 4a, Molenstraat 56. Bij deze bedrijven is 'groei' met intensieve dieren uitgesloten. Uitbreiding/groei mag nog wel plaatsvinden met niet intensieve dieren (modelmatig melkkoeien)
- De volgende locaties met intensieve veehouderij zijn gelegen in het verwevingsgebied: OLV dijk 49, Heuvelstraat 18, Heikantstraat 25. Van deze bedrijven wordt uitgegaan dat ze zijn aan te merken als duurzame locatie, dus mogen ze groeien tot 1,5 ha bouwvlak IV (zie ook voorgaand).
- Er wordt modelmatig geen rekening gehouden met de oprichting van mestvergistingsinstallaties. Het bestemmingsplan regelt de mogelijkheid van oprichting niet specifiek. Indien deze opgericht gaan worden moet dit plaatsvinden binnen het bouwvlak en zal de uitstoot van stikstofverbindingen uit de installatie ten koste gaan van de uitstoot van stikstofverbindingen uit veehouderijen.

Grondgebonden veehouderijen

Het betreft hier de paardenhouderijen, akkerbouwbedrijven en tuinbouwbedrijven.

Deze locaties vergroten hun bouwblok naar 1,5 ha en schakelen (in het rekenmodel) om naar een melkrundveehouderij inclusief vrouwelijk jongvee tot 2 jaar.

Passende beoordeling Bestemmingsplan Buitengebied Waalre
Bijlagen

Projectnr. 259065
februari 2013, revisie 0.0

Bijlage 2. Achtergrondwaarden stikstofdepositie in 2011, 2020 en 2030

Bijlage 2a: Achtergrondwaarden stikstofdepositie 2011;

Bijlage 2b: Achtergrondwaarden stikstofdepositie 2020;

Bijlage 2c: Achtergrondwaarden stikstofdepositie 2030.

Passende beoordeling Bestemmingsplan Buitengebied Waalre
Bijlagen

Projectnr. 259065
februari 2013, revisie 0.0

Bijlage 3. Berekende waarden stikstofdepositie als gevolg van het bestemmingsplan

Bijlage 3a: Stikstofdepositie feitelijke situatie op Natura 2000-gebieden;

Bijlage 3b: Stikstofdepositie maximaal scenario op Natura 2000-gebieden;

Bijlage 3c: Verschilkaart stikstofdepositie maximaal scenario versus feitelijke situatie op Natura 2000-gebieden (=planbijdrage).

Passende beoordeling Bestemmingsplan Buitengebied Waalre
Bijlagen

Projectnr. 259065
februari 2013, revisie 0.0